

ПОЧАТОК І КІНЕЦЬ

Др. Абдуррахман аль-Шеха

Початок і кінець

<https://islamhouse.com/722935>

- Початок і кінець
 - Вступ
 - З ім`ям Аллаха
Милостивого,
Милосердного!
 - Віра в Аллаха
 - Хто такий Аллах?
 - Вказівки на існування
Всевишнього Аллаха
 - Перше створіння у
видимому світі

- Створення небес, землі й того, що між ними
- Створення ангелів
- Створення джинів
- Як був створений Адам (мир йому)
- Створення Хави, матері людства
- Хто така людина?
- Етапи створення людини
- Стадії, через які проходить людина
- Що таке душа?
- Справжня сутність мирського життя
- Яка мета створення людей і джинів?
- Кінець

- Місце прибуття після смерті
- Місце прибуття після воскресіння та збору
- Докази воскресіння із Корану
- Справжня сутність порятунку
- Що таке Іслам?
- Основні стовпи ісламського Шаріату
- Стовпи Ісламу
 - 1. Два свідоцтва
 - 2. Молитва
 - 3. Обов'язкова милостиня
 - 4. Пост в місяць Рамадан
 - 5. Паломництво

- Стовпи віри
 - 1. Віра в Аллаха
 - 2. Віра в ангелів
 - 3. Віра в писання
 - 4. Віра в посланців
 - 5. Віра в Останній День
 - 6. Віра в долю і передвизначення
- Вони сказали про Іслам
- Хто він, посланець Ісламу?
- Що таке Коран?
- Ставлення Ісламу до знань
- Ставлення Ісламу до майна
- Завершення

Початок і кінець

Вступ

З ім'ям Аллаха Милостивого, Милосердного!

Хвала Аллаху, **Який сказав:**

«О людино! Що ж спокусило тебе відносно Господа твого Щедрого, Який створив тебе й розмірив образ твій, і впорядкував тебе в такому вигляді, в якому побажав Господь твій?» (Коран, 82:6-8)

Мир і благословення нашому Пророку Мухаммаду, **який сказав:** «Всі ви – від Адама, а Адам – із глини», а також його сім'ї та шляхетним сподвижникам. **А потім:**

Питання створення буття та його початку є одним із питань, які займали розуми людства у всі часи, особливо немусульман, адже це питання було для них незрозумілим. А для мусульман воно є зрозумілим. Іслам, з моменту своєї появи, відповів на це питання. Він пояснив людству те, в знанні чого є необхідність і користь для рабів. Тому ти не побачиш серед мусульман тієї неясності, **в якій живуть інші люди:** у постійних припущеннях і теорії; як тільки закінчується одне припущення, з'являється інше, яке спростовує попереднє. Ми ж перебуваємо в абсолютній переконаності в тому, що

прийшло в Корані і достовірній Сунні Пророка Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха) – пояснення цього питання є правильним. І жодні теорії, аж до настання Судного Дня, не зможуть перевершити його або прийти з чимось подібним. Адже все, що суперечить Корану й Сунні, приречене на невдачу перед божественними істинами.

Воістину, Всевишній Аллах є Творцем цього світу; Він не має потреби в Своїх створіннях, навпаки, всі створіння мають потребу в Ньому. **Всевишній Аллах говорить:** «О люди! Ви потребуєте Аллаха, а Він –

Багатий, Хвалимий. Якщо Він побажає, то знищить вас і приведе нове творіння, що для Аллаха зовсім не важко» (Коран, 35:15-17)

Тому твоя віра, о людино, і твої добрі справи, які ґрунтуються на тому, з чим прийшли посланці, повернуться до тебе ж самої!

Всевишній Аллах говорить:

«Якщо ви не увіруєте, то, воістину, Аллах не потребує вас. Але Він не схвалює невір`я Своїх рабів. Тож якщо ви будете дякувати, Він схвалить це для вас» (Коран, 39:7)

Всевишній Аллах сказав у священному хадісі:

«О раби Мої, воістину, Я заборонив несправедливість Собі і зробив її забороненою поміж вами, отож не гнобіть один одного! О раби Мої, всі ви заблукали, окрім тих, кому Я вказав правильний шлях, отож просіть Мене направити вас на правильний шлях, і Я направлю вас! О раби Мої, всі ви залишитеся голодними, окрім тих, кого нагодую Я, отож просіть Мене нагодувати вас, і Я нагодую вас! О раби Мої, всі Ви залишитеся голими, окрім тих, кого Я вдягну, отож просіть Мене

одягнути вас, і Я одягну вас! О раби Мої, воістину, ви вчиняєте гріхи вночі та вдень, а Я прощаю всі гріхи, отож просіть Мене про прощення, і Я прощу вас! О раби Мої, воістину, ніколи не зможете ви ані заподіяти Мені шкоди, ані принести користь! О раби Мої, якщо б перші й останні з вас, люди й джини, були такими самими благочестивими, як і серце найблагочестивішої людини з вас, це нічого не додало б до того, чим Я володію! О раби Мої, якщо б перші й останні з вас, люди й джини, були такими ж нечестивими, як і серце найбезбожнішого з вас, це ніяк не зменшило б того, чим Я володію!

О раби Мої, якщо б перші й останні з вас, люди і джини, встали на одному місці і попросили Мене про щось, а Я дав би кожному те, про що він просив, це зменшило б те, що у Мене, настільки ж, наскільки голка, яку занурили до моря, зменшує кількість його води! О раби Мої, воістину, це – лише ваші справи, які Я перелічив для вас, а потім повністю відплачу вам за них, і тоді нехай той, хто знайде благо, восхвалить Аллаха, а хто знайде щось інше, нехай не звинувачує нікого, окрім самого себе!»[1].

Таким чином, Іслам – це релігія Аллаха, якою Він задоволений для Своїх рабів. Він зрбив її законом них. Всі люди мають потребу в цій релігії, щоб впорядкувати свої справи і своє життя – як особисте, так і суспільне. Іслам – це релігія, яка дбає про основні питання, але й не забуває про другорядні, гармонійно врівноважуючи душу й тіло. **Всевишній Аллах** говорить: «Сьогодні Я завершив вам вашу релігію, довів до кінця Свою милість до вас і схвалив іслам як вашу релігію» (Коран, 5:3)

У втіленні цієї релігії полягає щастя для всього людства в цьому житті, за допомогою досягнення спокою й душевного заспокоєння.

Всевишній Аллах говорить: «Ми відіслали тебе тільки як милість для світів» (Коран, 21:107)

А також у вічному житті, за допомогою перемоги, вдоволення Господа світів та вічного перебування в садах блаженства.

Всевишній Аллах говорить:

«Воістину, обителлю тих, які увірували й робили добрі справи, будуть сади Фірдауса. Вони будуть там вічно, не бажаючи ніяких змін» (Коран, 18:107-108)

Іслам є збереженою Аллахом релігією, аж до настання Судного Дня. **Всевишній Аллах говорить:** «Воістину, Ми зіслали нагадування і, воістину, Ми бережемо його» (Коран, 15:9)

Як би не намагалися противники цієї релігії спотворити її або звести на неї наклеп, **Аллах Всевишній говорить:** «Брехня не підбереться до нього ні спереду, ні ззаду. Його заслано від Мудрого, Хвалимого» (Коран, 41:42)

Кінцем всього буде прояв наказу Аллаха, піднесення Його Слова й перемога Його війська.

Всевишній Аллах говорить: «Ті, які ворогують із Аллахом та Його Посланцем, будуть розбиті так само, як були розбиті ті, які жили раніше за них. Ми зіслали ясні знамення, а на невіруючих чекає ганебна кара» (Коран, 58:5)

Незважаючи на зусилля ворогів Ісламу, спрямовані на те, що б збити з його шляху і на ворожнечу з ним, у результаті їх спіткає невдача й втрати.

Всевишній Аллах говорить: «Воістину, ті, які не вірують, жертвують своє майно для того, щоб збити інших зі шляху Аллаха. Вони витратять його й шкодуватимуть про це, а потім

зазнають поразки! Їх зберуть у пеклі» (Коран, 8:36-37)

Закон Аллаха неодмінно буде виконаний, Його наказ здійсниться, а Його релігія залишиться. **Всевишній Аллах говорить:** «Бажають вони загасити світло Аллах своїми устами, але Аллах доносить світло своє, хоч як не було б це ненависно невіруючим!» (Коран, 61:8)

Аллах пообіцяв Свою допомогу і підтримку. **Всевишній Аллах говорить:** «Він – Той, Хто відіслав Свого Посланця із прямим шляхом та істинною релігією, щоб піднести її над усіма іншими

релігіями. Достатньо Аллаха, як Свідка» (Коран, 48:28)

Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Ця релігія дійде туди, куди доходить ніч і день. Аллах не залишить жодного будинку, в який не введе цю релігію: або за допомогою могутності могутнього, або за допомогою приниження приниженого. Могутністю Аллах звеличить цю релігію, а приниженням Аллах принизить невіруючого» [2].

Тому сутність цієї релігії відповідає єству людини, здійснює її потреби і гарантує її

спокій у різних моральних, громадських, економічних і політичних ситуаціях. Адже Аллах наділив цю релігію внутрішньою силою, яка бере свій початок з Його допомоги. Вона змушує цю релігію поширюватися і робити так, щоб люди входили до неї юрбами. І це не дивлячись на невелику матеріальну підтримку і відмову багатьох з тих, хто приписує себе до неї, від її поширення та доведення до людей. На противагу цьому, вороги Ісламу організують цілі армії із усіх видів сил, **які їм доступні**: фінансові, людські або навіть військові. Це робиться задля ведення війни з Ісламом,

виступів проти нього, встановлення перешкод на шляху його проповіді, залякування його представників тощо. Це відбувається за допомогою формування неправильного уявлення про Іслам, що він є релігією «відхилення», «тероризму» і «відсталості». Все це відбувається лише тому, що система Ісламу є перепорою для здійснення їх бажань використувати свій народ або, навіть, все людство у своїх цілях. Адже Іслам забороняє посягання, несправедливість і використання інших людей у своїх цілях. Також він забороняє робити людей рабами, окрім як рабами Аллаха. І

цей злочин є ще більш жахливим, коли відбувається по відношенню до слабких.

Таким чином, Іслам – це релігія, яка відкидає піднесення одного суспільства над іншим; або піднесення однієї групи людей над іншою; або піднесення однієї особистості над іншою.

Всевишній Аллах говорить: «О ви, які увірували! Воістину, Ми створили вас із чоловіка та жінки й зробили вас народами та племенами, щоб ви знали одне одного. Воістину, найшановніші з-посеред вас перед Аллахом – найбільш богобоязливі! Воістину,

Аллах – Всезнаючий,
Всевідаючий» (Коран, 49:13)

Джерелами цієї книги, на які я
буду спиратися, є:

1. Священний Коран, який
повідомив нам, що людина, сама
по собі, не може володіти знанням
про початкові етапи створення
буття. **Всевишній Аллах говорить:**

«Вони не були свідками
створення небес і землі та їх
самих. І Ми не беремо
помічниками тих, які збивають із
правильного шляху» (Коран,
18:51)

2. Те, що достовірно підтверджено від Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха).

Я буду намагатися не згадувати поряд із Кораном і тим, що достовірно відомо від Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), різні теоретичні дані і відкриття, адже те, що є правильним сьогодні, може бути поставлене під сумнів завтра більш підтвердженим фактами з точки зору науки . Правду сказав Всевишній Аллах: «Запитують тебе про дух. Скажи: «Дух [виникає] за наказом Господа

мого. Але вам дано дуже мало знання про це» (Коран, 17:85)

Віра в Аллаха

Віра в Аллаха, підтвердження Його існування та ствердження Його єдиності є основою ісламського Шаріату. Тому що із цієї частини віри впливають всі інші її стовпи, про які повідомив нам Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха), коли його спитав ангел Джібріль (мир йому), сказавши:

«(А тепер) розкажи мені про віру». Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Суть віри полягає в тому,

щоб ти увірував в Аллаха, і в Його ангелів, і в Його Писання, і в Його посланців і в Останній день, а також у те, що б увірував ти в передвизначенність як доброго, так і поганого»[3].

Хто такий Аллах?

Всевишній Аллах говорить:

«Він – Перший і Останній, Явний та Потаємний, і Він знає про кожен річ» (Коран, 57:3)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Він – Аллах; окрім Нього немає бога! Він знає потаємне та відкрите, і Він – Милостивий,

Милосердний! Він – Аллах; окрім Нього немає бога! Цар, Пресвятий, Мирний, Вірний, Охоронець, Великий, Сильний, Звеличений! Пречистий Аллах від тих, кому поклоняються поряд із Ним. Він – Аллах; Творець, Створювач, Наділяючий образом! Йому належать прекрасні імена, славить Його те, що на небесах і на землі, а Він – Великий, Мудрий» (Коран, 59:22-24)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Аллах! Немає бога, крім Нього – Живого, Суцього! Не торкається Його ні дрімота, ні сон. Йому

належать ті, хто на небесах, і ті, хто на землі. Хто ж заступиться перед Ним без Його дозволу? Він знає те, що попереду них і те, що позаду них. Вони ж не осягають зі знання Його нічого, крім того, що побажає Він. Престол Його охоплює небеса і землю, а збереження їх не втомлює Його. І Він – Всевишній, Великий»
(Коран, 2:255)

Таким чином, в ісламському Шаріаті, Аллах є відомим, а не невідомим. Нам було роз'яснено, хто такий Аллах, якими є Його якості і шляхи, що ведуть до Нього.

Всевишній Аллах:

1. Існує. Про це тобі повідомляє все буття і ті створіння, які в ньому існують. **Всевишній Аллах говорить:**

«Скажи: «Погляньте на те, що на небесах і на землі!» Але знамення та перестороги не допомагають тим людям, які не увірували»
(Коран, 10:101)

2. Один, Єдиний, Самодостатній. Немає у Нього співтоваришів, немає у Нього батька, немає у Нього сина, немає нікого рівного Йому і немає у Нього дружини.
Всевишній Аллах говорить:

«Скажи: «Він – Аллах – Єдиний. Аллах – Той, до кого прагнуть. Не народив і не був народжений, і ніхто не був рівним Йому»
(Коран, 112:1-4)

3. Знаючий, Який осягає кожен рік. **Всевишній Аллах говорить:**

«Те, що на землі й на небі, не сховається від Господа твого, навіть якщо матиме вагу порошинки, менше або більше за неї. Воно міститься в Писанні ясному» (Коран, 10:61)

4. Живий, Вічний, не вмирає. **Всевишній Аллах говорить:**

«Він – Живий, немає бога, крім Нього! Кличте Його, щиро сповідуючи свою релігію перед ним! Хвала Аллаху, Господу світів» (Коран, 40:65)

5. Справедливий. Він не утискає і не проявляє несправедливості.

Всевишній Аллах говорить:

«У День Воскресіння Ми встановимо справедливу вагу й ні з ким не вчинять несправедливо. Коли щось матиме навіть вагу гірчичного зерна, Ми все одно принесемо його. Достатньо тієї лічби, що в нас» (Коран, 21:47)

6. Немає нічого подібного Йому. Ані в Його Сутності, ані в Його

якостях, ані в Його вчинках. Йому притаманна абсолютна досконалість. Він є досконалим у Своїй сутності, якостях і вчинках. Те, що Він побажав – було, а те, чого не побажав – не було.

Всевишній Аллах говорить:

«Аллах! Немає бога, крім Нього. Йому належать найпрекрасніші імена» (Коран, 20:08)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Немає нічого, схожого на Нього! А Він – Всечуючий, Всевидячий» (Коран, 42:11)

У Аллаха Всевишнього є імена та якості, що вказують на Його досконалість й могутність. Ця книга не є місцем їх згадування, для цього є інші книги, що розповідають Його імена і якості. Хто бажає дізнатися більше інформації про це, може звернутися до цих книг. Але слід знати, що імена та якості Аллаха не обмежені. Доказом цього є слова Пророка Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха), який сказав:

«Якщо той, кого спіткала скорбота й печаль, скаже: «О Аллах! Я – Твій раб, син Твого раба, син Твоєї рабині. Мій хохол

– в Твоїй Руці. Твій вирок про мене вже винесено, і справедливо до мене Твоє передвизначення. О Боже! Я прошу Тебе усіма іменами, властивими Тобі, якими Ти назвав Сам Себе, або зіслав їх у Своєму писанні, або навчив їм будь-кого зі Своїх створінь, або зберіг їх у Себе в знанні потаємного. Зроби ж Великий Коран садом моєї душі, світлом мого серця, моїм позбавленням від печалі і зникненням моєї тривоги», то Великий і Могутній Аллах обов'язково звільнить його від скорботи і замінить його печаль радістю»[\[4\]](#).

Тому у Аллаха є імена і якості, але вони не схожі на якості Його створінь. Наприклад, Аллах – існує, але немає нічого подібного Його Існуванню. Він – чує, але немає нічого подібного Його Слуху. Він – бачить, але немає нічого подібного Його Зору. Так само всі Його імена і якості. Він Такий, як Він Сам про Себе повідомив, **сказавши:**

«Вони не здатні осягнути Його знанням» (Коран, 20:110)

Аллах вище за усвідомлення Його людиною. **Всевишній Аллах говорить:**

«Погляди не осягають Його, це Він осягає погляди. Він – Проникливий, Всевідаючий»
(Коран, 6:103)

Людська душа була створена задаючою питання, люблячою дізнаватись і прагнути до пізнання сутності речей, тому думки про Аллаха і Його існування не суперечать вірі, навпаки, саме це і є ясною вірою.

Абу Хурейра (нехай буде задоволений ним Аллах) сказав: «Деякі сподвижники Пророка (мир йому і благословення Аллаха), прийшли до нього і запитали: «Іноді у нас в душах

виникає щось, про що сказати вголос нам страшно». Він запитав (стверджуючи): «І у вас вже було таке?» Вони відповіли: «Так». Він сказав: «Це і є ясна віра» [5].

Ці думки – від шайтана, який намагається всіма засобами збити людей з релігії Аллаха. Саме це він пообіцяв. **Всевишній Аллах говорить:**

«(Ібліс) сказав: «Чи Ти бачив того, кому ти віддав перевагу замість мене? Якщо Ти відстрочиш мені до Дня Воскресіння, то я спокушу всіх його нащадків, окрім небагатьох» (Коран, 17:62)

Це є нашіптуванням шайтана, яке пояснив Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха). Передається від Ібн Аббаса (нехай буде задоволений ним Аллах), який сказав:

«До Пророка (мир йому і благословення Аллаха) прийшла людина і сказала: «О Посланець Аллаха! Я розмовляю із собою про дещо і для мене краще, що б зникло небо, аніж я промовив би це». На що Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Аллах Великий, Аллах Великий! Хвала Аллаху, Який відповів своєю хитрістю на нашіптування»[\[6\]](#).

І якщо захоче шайтан нашіптувати тобі питання, які не в силах зрозуміти обмежений людський розум, то маєш поступити відповідно до заповіту Посланця Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), який сказав: «Люди не перестануть питати одне одного, і так хтось скаже: «Ось це – створіння Аллаха, воно створене, а хто створив Аллаха?» І якщо хтось виявить у собі це, нехай скаже: «Я увірував в Аллаха»[\[7\]](#).

Також Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) вказав нам на вихід із цієї ситуації, сказавши: «Шайтан

може з'явитися до будь-кого з вас і сказати: «Хто створив це? Хто створив це?» – і він задаватиме такі питання, доки не запитає: «Хто створив твого Господа?» – коли він дійде до цього, нехай людина звернеться за захистом до Аллаха і припинить думати про це»[\[8\]](#).

Великий Аллах сказав правду:

«А якщо шайтан спокушатиме тебе, то шукай захисту в Аллаха! Воістину, Він – Всечуючий, Всезнаючий» (Коран, 7:200)

**Вказівки на існування
Всевишнього Аллаха**

Воістину, всі створіння в цьому бутті прямо вказують, не залишаючи місця для сумнівів, на існування Творця, Котрим є Всевишній Аллах. Володарі здорового розуму й чистого єства зрозуміли це повною мірою. А ті, хто намагається заперечувати існування Аллаха, наводять матеріальні докази, які можуть відчутти своїми органами відчуттів. Вони собі ж суперечать, вимагаючи відчутних доказів, для обґрунтування віри. Тому що вони вірять в існування речей, які вони не відчули органами відчуттів, але відчули їх результати та існуючі сліди.

Наприклад, вони вірять в силу земного тяжіння, хоча й не бачать її. Вони бачать її наслідки – притяжіння тіл до землі. Вони вірять в магнітне поле, хоча й не бачать його. Тому що вони бачать його наслідки – притяжіння заліза до заліза, хоча й не бачать самого поля. Таким же чином, вони вірять в існування розуму, хоча й не бачать його, але бачать його наслідки. Органи відчуттів іноді дають помилкову картину, яку ми можемо виправити за допомогою розуму. Наприклад, ми бачимо палицю, занурену в воду, яка здається зламаною. Також паралельні дороги, що йдуть вдалину, здаються не

паралельними. Також ми завжди відчуваємо, що йдемо догори головою, **де б ми не були**: на північному полюсі, на південному полюсі або ж на екваторі. **Всі ці приклади ясно показують нам**: якби не розум, то наші органи відчуттів давали б нам помилкове сприйняття сутності речей. Якби не розум, то у нас не було б знання. Хіба є правими ті, хто обмежує знання органами відчуттів? Хіба вони логічні самі з собою, відкидаючи віру в Аллаха, тому, що їх органи відчуттів не відчувають Його? Разом з тим, вони вірять у речі лише через їх наслідки, хоча й не бачили їх на власні очі.

Воістину, вимагання відчутних доказів для досягнення віри в існування Аллаха віддалило багатьох людей від правильного шляху розуміння Аллаха – від шляху роздумів над Його знаменнями і створіннями.

Всевишній Аллах говорить:

«Фіраун сказав: «О Гамане! Збудуй мені вежу, можливо, я досягну шляхів, шляхів небесних, і побачу Бога Муси. Але я думаю, що він – брехун». Так Фірауну видалися прекрасними його злі вчинки, і збився він зі шляху. Але хитрощі Фірауна – самі втрати»
(Коран, 40:36-37)

І це не є характерним якоїсь конкретній епосі. Навпаки, про це ще давно базікали ті, хто заперечують існування Аллаха і вважають це брехнею. Причиною цьому було їх невігластво.

Всевишній Аллах говорить:

«Невігласи говорять: «Чому не заговорить із нами Аллах, чому не дарує знамення нам?» Так само й ті, які жили раніше, говорили слова, схожі на ці. Схожими є й серця їхні. Але ж Ми вже пояснили знамення для людей переконаних» (Коран, 2:118)

Або ж причиною була їх зарозумілість. **Всевишній Аллах говорить:**

«Ті, які не сподіваються на зустріч із Нами, **говорять:** «Чому до нас не заслано ангелів? Чому ми не бачимо нашого Господа?»

Вони вивищуються та вперті в своїй зухвалості! Того Дня, коли вони побачать ангелів, для грішників не буде жодної доброї звістки. **Їм скажуть:** «Це – нездоланна перепона!» (Коран, 25:21-22)

Або ж причиною була їх несправедливість. Так вчинили юдеї. **Всевишній Аллах говорить:**

«І ось сказали ви: «О Муса! Ми не повіримо тобі, поки не побачимо Аллаха на власні очі!» І вразила вас блискавка, коли ви дивилися»
(Коран, 2:55)

Деякі докази існування Аллаха

- Висновки здорового єства.
Воістину, людина є володарем здорового єства і осягаючого розуму, щоб знати, що ніщо не існує без творця і нічого не відбувається без першопричини. Наприклад, коли ти входиш до кімнати і бачиш в ній стіл, то твій розум обов'язково прийде до висновку, що цей стіл не потрапив до кімнати сам по собі, а

його хтось туди заніс і поставив. Також бедуїн в пустелі, за допомогою свого здорового єства, зрозумів цей принцип. Коли його запитали «За допомогою чого ти пізнав свого Господа?» він відразу ж відповів за допомогою того, чим наділив його Аллах: «Гній вказує на верблюда, а сліди ніг – на того, хто йде. Наступаюча ніч, приходячий день, небо, складене вежами, земля, усипана дорогами і море, вкрите хвилями, хіба не вказують на Проникливого, Обізнаного?!» Звичайно, клянуся своїм Господом, це вказує на Нього і на велич і дивовижність Його створінь.

1. Аяти Священного Корану. Багато з аятів спонукають до роздумів над всесвітом, який оточує нас, а також, над створіннями, які, без сумніву, вказують на існування Творця, Керуючого ними. **Всевишній Аллах говорить:**

«Скажи: «Погляньте на те, що на небесах і на землі!» Але знамення та перестороги не допомагають тим людям, які не увіروвали»
(Коран, 10:101)

Увесь цей всесвіт разом з його дивовижною досконалістю і хвилюючою пишністю: пливучими планетами і

небесними тілами, які, якщо хоча б трохи зіб'ються зі свого шляху, то неминуче стануться лиха в цьому всесвіті, про які не знає ніхто, крім Аллаха. Хто ж володіє ними і вказав їх шлях, з самого початку існування всесвіту і до наших днів, так, **що вони йдуть відповідно до точної системи?** **Всевишній Аллах говорить:**

«Він створив небеса без підпори, яку б ви могли бачити, та поставив на землі непохитні гори, щоб вона не хиталася разом із вами» (Коран, **31:10**)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Тож прославляйте Аллаха, коли настає вечір і коли настає ранок. Йому належить хвала на небесах і на землі. [Прославляйте] Його надвечір та в полудень. Він виводить живе з мертвого, а мертве – з живого. Він оживляє землю після її смерті; так само й вас виведуть із могил. Серед Його знамень – те, що Він створив вас із праху. Після цього ви стали людьми й розселяєтесь. Серед Його знамень – те, що Він створив вам дружин із вас самих, щоб ви знаходили в них спокій, і встановив між вами любов і милосердя. Воістину, в цьому – знамення для людей, які думають. Серед Його знамень – створення

небес і землі, а також відмінності між мовами й кольорами.

Воістину, в цьому – знамення для жителів світів. Серед Його знамень – ваш сон уночі та вдень, а також пошуки Його милості.

Воістину, в цьому – знамення для людей, які здатні слухати. Серед Його знамень – те, що Він показує вам блискавку, щоб викликати страх і надію, а також проливає з неба воду, щоб оживити нею землю після її смерті. Воістину, в цьому – знамення для людей, які розуміють. Серед Його знамень – те, що небо та земля тримаються за Його наказом. Щойно Він покличе вас, ви одразу вийдете з землі. Йому належить усе, що на

небесах і на землі. Усі покiрні Йому. Він – Той, Хто починає творіння, а потім повторює його. І це для Нього легко! Аллаху належать найвищі якості, і Він – Всемогутній, Мудрий» (Коран, 30:17-27)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Сонце, місяць і зорі покiрні Йому. Хіба не Йому належить творити й наказувати? Благословенний Аллах, Господь світів» (Коран, 7:54)

2. Ця дивовижна, у своїй будові, людина і ті сили й можливості, які

вклав в неї Аллах. **Всевишній Аллах говорить:**

«На землі є знамення для впевнених людей, а також у вас самих. Невже ви не бачите?»
(Коран, 51:20-21)

3. Ці тварини, **якими користується людина:** Їсть, п'є, одягається з них і їздить верхи. **Всевишній Аллах говорить:**

«Воістину, в худобі для вас – повчальний приклад. Ми даємо вам пити те, що в їхніх черевах між перетравленою їжею та кров'ю – чисте молоко, приємне для того, хто його п'є. Із плодів пальми й винограду ви робите

п'янкий напій та добру поживу. Воістину, в цьому – знамення для людей, які розуміють. І відкрив твій Господь бджолі: «Роби собі будинки в горах, на деревах і в спорудах. А потім споживай із різних плодів і смиренно йди шляхами Господа твого». Із бджолиних черев виходить напій різного кольору, в якому зцілення для людей. Воістину, в цьому – знамення для людей, які замислюються» (Коран, 16:66-69)

4 Ці рослини, дерева і різні посіви, якими користується людина: їсть, п'є, будує з них житла, лікується за їх допомогою. Всевишній Аллах говорить:

«Він – Той, Хто розтягнув землю й поставив на ній гори й річки. Із кожного плоду Він зробив дві пари. Він накриває ніччю день. Воістину, в цьому – знамення для людей, які мислять. Є на землі суміжні ділянки, виноградні сади, посіви, а також пальми – ті, які ростуть із одного кореня й ті, які ростуть із різних коренів. Зрошуються вони тією самою водою, але Ми робимо одні з них кращими за смаком, ніж інші. Воістину, в цьому – знамення для людей, які розуміють» (Коран, 13:3-4)

5. Ці різні тварини, які ходять по землі, й комахи всіх видів.

Всевишній Аллах говорить:

«Він створив небеса без опори, яку б ви могли бачити, та поставив на землі непохитні гори, щоб вона не хиталася разом із вами, й заселив її всілякими тваринами. Ми пролили з неба воду й зросили всілякі добрі рослини. Це все – творіння Аллаха! Тож покажіть мені, що створили ті, [кому ви поклоняєтеся] замість Нього. Але нечестивці перебувають у явній омані» (Коран, 31:10-11)

6. Ця дивовижна система розмноження, яка існує серед усіх живих організмів, забезпечує продовження життя й рівновагу в цьому всесвіті. **Всевишній Аллах говорить:**

«Аллах створив усіх живих істот із води. Серед них є такі, що повзають на череві, є такі, що ходять на двох ногах, є такі, що ходять на чотирьох. Аллах творить, що побажає. Воістину, Аллах спроможний на кожен річ»
(Коран, 24:45)

7. Цей дивовижний розподіл наділу і його гарантія для всіх

існуючих створінь. **Всевишній Аллах** говорить:

«Немає на землі живої істоти, яку б не наділяв Аллах. Він знає її місце перебування й місце повернення. Це все – в ясному Писанні» (Коран, 11:6)

Також **Всевишній Аллах** говорить:

«Скільки тварин не здатні зробити собі запасів! Аллах наділяє їх і вас. Він – Всечуючий, Всезнаючий» (Коран, 29:60)

8. Аллах пояснив, що все існуюче в цьому бутті, є парними створіннями, **по двоє**: небо і

земля, день і ніч, життя і смерть, щастя і нещастя, сонце і місяць, рух і спокій, тепло і холод, добро і зло, віра і невір`я тощо. Те ж саме і серед тварин і рослин. Серед того, що знаємо, і того, що не знаємо. **Всевишній Аллах** говорить:

«Із кожної речі Ми створили пару; можливо, схаменетеся ви» (Коран, 51:49)

Глибокі роздуми про створіння є тим, що збільшує знання про Творця. Також ці роздуми та розглядання є однією з якостей знаючих, думаючих, розумних

людей. **Всевишній Аллах**
говорить:

«Невже ти не бачиш, що Аллах проливає з неба воду, якою ми пророщуємо плоди різного кольору. **Мають різний колір і гірські стежки:** білий, червоний, а також чорний, наче як у ворони. Люди, тварини й худоба так само бувають різного кольору. Воістину, бояться Аллаха серед Його рабів тільки наділені знанням! Воістину, Аллах – **Всемогутній, Прощаючий»**
(Коран, **35:27-28**)

Всевишній пояснив основу деяких створінь, які існують у цьому

бутті, а знання про інші створіння знаходяться у Нього. **Всевишній Аллах говорить:**

«Преславний Аллах, Який створив парами все, що зрощує земля, їх самих і те, про що вони не знають» (Коран, 36:36)

Не залишай місця для сумнівів в існуванні Сили, **яка створила все:** оберігає і спрямовує.

Існує лише три ймовірності, **і четвертої бути не може:**

Перша: цей дивовижний Всесвіт створив сам себе. Ця ймовірність неможлива і помилкова з самого початку, адже для всього

існуючого має бути той, хто це створив.

Друга: цей Всесвіт створило щось, що знаходиться всередині нього ж. Ці слова не є логічними і не приймаються розумом, адже річ не може створити саму себе.

Третя: цей Всесвіт створив той, хто перебуває поза ним і відрізняється від нього. І це – Аллах, Господь світів. Це те, у що вірять мусульмани. А щодо інших, наприклад, атеїстів, то вони перебувають у сумнівах.

Всевишній Аллах говорить:

«Чи ж вони просто собі з`явилися із нічого? Чи, може, вони самі –

творці? Чи це вони створили небеса та землю? Таж ні, не впевнені вони» (Коран, 52:35-36)

- Природна схильність. Людська душа була сотворена з почуттям і визнанням існування Творця, Який створив її і створив цей Всесвіт. Вчені називають це «релігійним інстинктом».

Всевишній Аллах говорить:

«Поверни своє обличчя до релігії, як ханіф. Це – вроджена якість, із якою Аллах створив людей.

Немає зміни в творінні Аллаха» (Коран, 30:30)

Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) сказав:

«Кожне немовля народжується з природною схильністю [до єдинобожжя], а його батьки роблять з нього юдея, християнина або вогнепоклонника. **Адже й тварина народжує лише тварину:** хіба ти бачиш серед них когось із відрізаним носом?! Поки ви не зробите тваринну такою». **Вони сказали:** «Що ти скажеш про тих, хто помер маленьким?» Він відповів: «Аллах краще знає, що вони робили».[\[9\]](#)

Ти бачиш як людина відчуває потребу в Силі, до Якої звертається за вирішенням своїх потреб, до Якої звертається за

допомогою у важких ситуаціях, доки цю природну схильність не спотворять. **Це можна зустріти й у попередніх народів:** вони обожествляли планети, дерева, каміння. І цей інстинкт закладений у всіх людях, без винятку. Але серед них є той, хто заперечує його через упертість і гордовитість, а також той, хто підтверджує його і вірує. Цей релігійний інстинкт виявляється тоді, коли людина хворіє, її спіткає неприємність або несподівано трапляється те, що неприємно їй. Мимоволі вона вимовляє «**О Боже!**». Або ж підіймає свій погляд до неба, визнаючи існування Великої

Сили, яка здатна позбавити її від цих труднощів. Сказав правду Всемогутній Аллах, **сказавши:**

«Коли людину торкається лихо, вона кличе Нас лежачи, сидячи та стоячи. А коли Ми відвертаємо від неї те лихо, вона йде, наче ніколи й не кликала Нас через це лихо» (Коран, 10:12)

- Коранічний виклик. **Коран кинув виклик усім створінням:** всім разом і окремо. Виклик, щоб створити будь-яке творіння, в якому була б душа. **Всевишній Аллах говорить:**

«О люди! Ось притча, послухайте її. Воістину, ті, до кого ви

звертаєтеся замість Аллаха, не створять навіть мухи, якщо й усі зберуться разом. А коли муха відбере у них щось, то вони не зможуть забрати цього в неї. Слабкий той, хто просить, і той, у кого просять» (Коран, 22:73)

Адже душа є велінням від Аллаха, ніхто, крім Нього не знає її сутності. **Всевишній Аллах** говорить:

«Запитують тебе про дух. **Скажи:** «Дух [виникає] за наказом Господа мого. Але вам дано дуже мало знання про це» (Коран, 17:85)

Більш того, вони не здатні створити навіть те, в чому немає душі. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав, що Всевишній Аллах у священному хадісі сказав: «А хто більш несправедливий, ніж той, хто намагався створити щось подібне Моєму створінню? Нехай створять хоча б щось із ячмінне зернятко або порошок».

- Нездатність людини керувати цим всесвітом. Це є одним із доказів існування Творця і Управителя. Всевишній Аллах говорить:

«Чи ж ти не знаєш того, який сперечався з Ібрагімом відносно Господа його, бо дарував Аллах такому владу? Сказав Ібрагім: «Господь мій – Той, Хто дарує життя та смерть» А той відповів: «Я дарую життя та смерть» Тоді Ібрагім сказав: «Воістину, Аллах підіймає сонце зі сходу. А ти підійми його із заходу» І знітився той, який не вірив. Аллах не веде прямим шляхом людей несправедливих» (Коран, 2:258)

- Також доказом існування Аллаха є виклик, кинутий усім людям, щоб вони привели щось подібне Священному Корану, який є завершальним небесним

писанням. Він був зісланий від Аллаха, він є постійним викликом, який буде існувати до настання Судного Дня. **Всевишній Аллах говорить:**

«Скажи: «Якби люди й джини об'єдналися разом для того, щоб створити щось подібне Корану, то вони не зробили б цього, навіть допомагаючи одне одному»
(Коран, 17:88)

- Той, хто сумнівається в існуванні Аллаха або сумнівається в посланницькій місії Пророка Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха), нехай відповідь на цей виклик і

приведе щось подібне цьому Корану. Знаючи, що вчені арабської мови і всі найкрасномовніші люди, яким було зіслано Коран їх мовою, намагалися це зробити, але не змогли. Також коранічний виклик адресований тим, хто чинить опір і каже, що Коран – це мова людини. **Всевишній Аллах говорить:**

«Або вони скажуть: «Він вигадав його!» Скажи: «Принесить десять вигаданих сур, подібних до цих й покличте замість Аллаха, кого зможете, якщо ви правдиві»
(Коран, 11:13)

Також Всевишній Аллах
говорить:

«Якщо ж ви сумніваєтеся у тому,
що зіслали Ми рабу Нашому, то
принесіть суру, подібну до цієї. І
покличете своїх свідків, окрім
Аллаха, якщо ви правдиві»
(Коран, 2:23)

Цей Коран є Мовою Аллаха,
зісланим, його не можна
спростувати. **Всевишній Аллах**
говорить:

«Цей Коран не вигадка когось —
замість Аллаха, але
підтвердження того, що було
перед ним і пояснення Писання

від Господа світів, в якому немає сумніву» (Коран, 10:37)

Якби він був мовою людини, то це виявилось б у суперечності його аятів один одному.

Всевишній Аллах говорить:

«Невже вони не замислюються про Коран? Якби він був не від Аллаха, то вони знайшли б там багато протиріч» (Коран, 4:82)

Далі ми будемо говорити про початок творіння і про його кінець. **Всевишній Аллах говорить:**

«Аллах – Творець кожної речі. Він – Опікун кожної речі. Йому

належать ключі небес і землі. А ті, які не вірують у знамення Аллаха, втратять усе» (Коран, 39:62-63)

Перше створіння у видимому світі

Немає жодної необхідності в знанні того, що знаходиться за межами видимого світу, в якому живе людина і який вона бачить, адже її розуміння і знання не переступають за межі цього.

Винятком з цього є знання, яке спрямовує до пізнання й величі Творця і веде людину до Його Вдоволення і Раю. Саме тому наш Господь відправив посланців, один за одним, в різні часи. Він

повідомив їм знання деяких потаємних питань, в знанні яких полягала користь для Його створінь. І якщо людський розум не в силах дізнатися, що відбувається в сусідньому приміщенні, то розум ще більш не в змозі дізнатися, що знаходиться за межами видимого світу.

Всевишній Аллах говорить:

«Той, Хто створив сім небес – одне понад одним. Ти не побачиш у творінні Милостивого неспіврозмірностей. Поглянь ще раз – чи бачиш хоч якусь тріщину? Поглянь ще раз і ще раз; виснажившись, твій погляд

втомлено повернеться до тебе»
(Коран, 67:3-4)

Створення небес, землі й того, що між ними

Всевишній Аллах говорить:

«Він – Той, Хто створив небеса й землю в істині. У якийсь день Він говорить: «Будь!» – і ось, воно є. Слово Його – істина. Йому належить влада над Днем, коли засурмлять у ріг. Він знає потаємне й явне. Він – Мудрий, Всевідаючий» (Коран, 6:73)

Деякі створіння Аллаха в небесах і на землі

- Всевишній Аллах говорить:

«І Ми зробили небо захищеним дахом, але вони відвертаються від його знамень. Він – Той, Хто створив ніч, день, сонце й місяць. Усі вони плинуть небосхилом» (Коран, 21:32-33)

- Всевишній Аллах говорить:

«Вас важче створити – чи небо? Збудував він його, підняв схиля та зрівняв його, зробив темним його вночі, й вивів світанок. І землю після цього простер Він, вивів з неї воду й пасовиська. І гори ствердив Він – на користь вам і худобі вашій» (Коран, 79:27-33)

- Всевишній Аллах говорить:

«Ми відіслали вітри, які запліднюють, і пролили з неба воду, якою вас напуваємо. Але ви не можете її зберегти» (Коран, 15:22)

Ці створіння бувають різних видів, як це пояснив нам Всевишній Аллах. Деякі з них є милістю. **Всевишній Аллах говорить:**

«Він – Той, Хто посилає вітри добрими вісниками Своєї милості. І коли вони приносять важкі хмари, Ми приводимо їх до мертвої землі, проливаємо туди воду й пророщуємо там усілякі плоди. Так Ми воскрешаємо й

померлих – можливо, ви замислитесь» (Коран, 7:57)

А деякі з них є покаранням і мукою. **Всевишній Аллах говорить:**

«Чи ви впевнені в тому, що Він не поверне вас у море ще раз, не наśle на вас руйнівний смерч і не втопить вас за невір`я ваше? І тоді не знайдете ви того, хто помстився б Нам» (Коран, 17:69)

Також **Всевишній Аллах говорить:**

«А сам сад вразить вихор у якому цей сад й згорить?» (Коран, 2:266)

Також Всевишній Аллах
говорить:

«Ми наслали на них у нещасливі
дні холодний вітер» (Коран,
41:16)

Він створив сім небес і сім
земель. Всевишній Аллах
говорить:

«Аллах – Той, Хто створив сім
небес і стільки ж земель. Сходить
між ними наказ задля того, щоб
знали ви, що Аллах спроможний
на кожну річ» (Коран, 65:12)

На самому початку творіння,
небеса і земля були одним цілим,

одне над іншим. **Всевишній
Аллах говорить:**

«Невже не бачать невіруючі, що небеса й земля були єдиним цілим, а Ми роз`єднали їх, і що Ми створили все живе з води? Невже вони не увірують?»
(Коран, 21:30)

Всевишній Аллаx повідомив про час, за який створив небеса, землю і те, що між ними.
Всевишній Аллаx говорить:

«Скажи: «Невже ви не віруєте в Того, Хто створив землю за два дні, й додаєте Йому рівних? Але ж Він – Господь світів! Він поставив над нею міцні гори,

благословив її та розподілив засоби для прожиття – за чотири повних дні, для тих, хто цього потребує» Потім Він повернувся до неба – а воно було димом – і сказав йому та землі: «Прийдіть – добровільно чи примусово!» Вони сказали: «Ми прийдемо добровільно» Він завершив сім небес за два дні й відкрив кожному з них його обов’язок. Ми прикрасили нижнє небо світилами, й вони захищають його. Так визначив Всемогутній, Всезнаючий» (Коран, 41:9-12)

Створення ангелів

Аллах створив ангелів зі світла. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Ангели створені зі світла, джини – із вогню, людина – з того, що було вже описано вам»[\[10\]](#).

Аллах створив їх для певних справ, які доручені їм. **Всевишній Аллах говорить:**

«[Ангели говорять]: «Немає серед нас такого, хто не мав би визначеного місця, воістину, ми шукуємося у лави. Воістину, ми прославляємо Аллаха» (Коран, [37:164-166](#))

Деяких з них Аллах Всевишній назвав по імені. **Як:** Джібріль,

Микаїл та Ісрафіль. **Всевишній Аллах говорить:**

«Якщо хто є ворогом Аллаху, ангелам Його, посланцям Його, Джібрілу та Мікаїлу, то, воістину, Аллах – ворог невіруючих»
(Коран, 2:98)

Джібріль (мир йому) відповідає за донесення одкровення посланцям, щоб вони довели закони Аллаха своїм народам. **Всевишній Аллах говорить:**

«Вірний Дух зійшов із ним на твоє серце, щоб ти був одним із застерігачів» (Коран, 26:193-194)

Микаїл (мир йому) відповідає за дощ і рослини, а Ісрафіль – за подих в ріг тричі, коли всі вжахнуться. **Всевишній Аллах говорить:**

«Того Дня засурмлять у ріг, і вжахнуться всі, хто на небесах і на землі, крім тих, кого побажав обрати Аллах. Усі слухняно постануть перед Ним» (Коран, 27:87)

Вперше він засурмить і всі помруть, а вдруге він засурмить і всі воскреснуть. **Всевишній Аллах говорить:**

«Засурмлять у ріг, і ті, хто на небесах і на землі, будуть

уражені, крім тих, кого побажає [залишити] Аллах. А потім засурмлять іще раз, і тоді вони стануть і будуть дивитися» (Коран, 39:68)

Ангел смерті і його помічники.
Всевишній Аллах говорить:

«Він – Всепереможний над рабами Своїми, Він посилає вам охоронців, а коли до когось із вас приходить смерть, то його душу забирають посланці Наші, які не втрачають нічого. А потім їх повернуть до Аллаха, їхнього Істиного Господаря. Хіба не Йому належить вирок? А Він –

найшвидший у відплаті» (Коран, 6:61-62)

Ангели, що несуть Трон, і ті, хто навколо них – наближені ангели. **Всевишній Аллах говорить:**

«Ні Месія, ні наближені ангели ніколи не цуралися бути рабами Аллаха» (Коран, 4:172)

Ангели, що відповідають за Рай, і ангели, що відповідають за Пекло. **Всевишній Аллах говорить:**

«О ви, які увірували! Бережіть себе і сім`ї ваші від пекла, паливом якого є люди й камені, над якими ангели – суворі та сильні, які не ухиляються від

того, що Аллах наказав їм»
(Коран, 66:6)

Ангели, що відповідають за
оберігання людини. **Всевишній
Аллах говорить:**

«Ангели йдуть за людиною одні
за одними – ззаду й попереду,
охороняючи її за наказом Аллаха»
(Коран, 13:11)

Ангели, що відповідають за
оберігання діянь людини.
Всевишній Аллах говорить:

«Та, воістину, над вами є
наглядачі – благородні писарі, які
знають те, що ви робите» (Коран,
82:10-12)

Аллах створив їх для поклоніння Йому. **Всевишній Аллах говорить:**

«Йому належать усі, хто на небесах і на землі. А ті, хто поряд із Ним, не гордують поклонінням Йому й не втомлюються» (Коран, 21:19)

Ніхто не знає їх кількості, крім Аллаха. **Всевишній Аллах говорить:**

«Військо Господа твого відоме лише Йому» (Коран, 74:31)

Хто хоче додатково дізнатися про ангелів, може звернутися до книг, які розповідають про ангелів і їх

справи на основі Корану і достовірної Сунни.

Створення джинів

Одним із видів прихованих створінь Аллаха, які були створені для поклоніння Аллаху, є джини. **Всевишній Аллах говорить:**

«Я створив джинів і людей лише для того, щоб вони поклонялися Мені» (Коран, 51:56-58)

На них покладені ті ж обов'язки, що й на людей. **Всевишній Аллах говорить:**

«Ось Ми відіслали до тебе кількох джинів, щоб вони послухали

Коран. І коли вони з`явилися там, то сказали: «Мовчки слухайте!» А коли було закінчено, то вони повернулися до свого народу застерігачами» (Коран, 46:29)

Аллах створив їх із вогню.
Всевишній Аллах говорить:

«І створив джинів із полум`я вогняного» (Коран, 55:15)

Також Всевишній Аллах говорить:

«А джина Ми створили ще раніше — з палаючого вогню» (Коран, 15:27)

Створення Адама (мир йому)

Адам (мир йому) – батько всього людства і його основа. **Всевишній Аллах говорить:**

«І коли сказав Господь твої ангелам: «Я поставлю намісника на землі», **то вони запитали:** «Ти хочеш поставити там того, хто чинитиме безчестя та проливатиме кров, тоді як Ми прославляємо Тебе хвалою та славимо святість Твою?» Він відповів: «Я знаю те, чого не знаєте ви» (Коран, 2:30)

Від нього походить усе людство і до нього воно відноситься за походженням, **як про це сказав Аллах:**

«О люди! Бійтеся Господа
вашого, Який створив вас із однієї
душі та створив із неї другу до
пари» (Коран, 4:01)

Пророк Мухаммад (мир йому і
благословення Аллаха) сказав: «О
люди! Воістину, ваш Господь –
Один, і, воістину, **ваш батько –
один**: всі ви від Адама, а Адам – із
глини. Найшляхетніший із вас
перед Аллахом –
найбогобоязливіший. Немає
жодної переваги у араба над
неарабом, і у неараба над арабом,
і у червоного над білим, і у білого
над червоним, окрім як у
богобоязливості»[\[11\]](#).

Як був створений Адам (мир йому)

Всевишній Аллах повідомив, що Він створив Адама із землі.

Всевишній Аллах говорить:

«Воістину, Іса перед Аллахом схожий на Адама – Він створив його з праху, а потім сказав тому: «Будь!» – і він є» (Коран, 3:59)

Або ж безпосередньо із глини, з різних її видів. Всевишній Аллах говорить:

«Він – Той, Хто створив вас із глини, а потім призначив вам строк; є в Нього для вас ще й

другий строк. Але й після цього ви сумніваєтеся» (Коран, 6:2)

Або ж із липкої глини. **Всевишній Аллах говорить:**

«Воістину, ми створили їх із липкої глини» (Коран, 37:11)

Або ж із сухої глини, **подібної до гончарної:**

«Створив Він людину з сухої глини, схожої на гончарну» (Коран, 55:14)

Або ж із мулу, **отриманого з видозміненої землі:**

«Ми створили людину з сухої глини, мулу, затверділого у формі» (Коран, 15:26)

В будь-якому разі, це є однією і тією ж матерією.

Таким чином, Всевишній Аллах створив Адама із землі, після чого пройшли певні етапи, потім він перебував у такому стані до того моменту, доки побажав Аллах. Потім у нього вдихнули душу.
Всевишній Аллах говорить:

«Ось твій Господь сказав ангелам:
«Воістину, я створю людину з сухої глини, мулу, затверділого в формі. І еоли Я розмірю її та вдихну в неї зі Свого Духа, то

впадять перед нею ниць, низько кланяючись» (Коран, 15:28-29)

Потім люди поширилися із того, що виходить з їх хребтів – із краплі ганебною рідини (сперми). Саме про це говорить Всевишній Аллах:

«А потім розмірив [людину] та вдихнув у неї від Нашого Духа. Він дарував вам слух, зір і серця. Мало ж ви дякуєте!» (Коран, 32:9)

Так само, як основою людей є земля, так і їх повернення буде саме до неї, і вихід в Судний День – із неї. Всевишній Аллах говорить:

«Ми створили вас із землі й у землю вас повернемо. А потім іще раз виведемо вас звідти» (Коран, 20:55)

Зовнішній вигляд Адама (мир йому)

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) розповів про зовнішній вигляд Адама (мир йому), сказавши: «Аллах створив Адама зростом у шістдесят ліктів. Коли Він створив його, то сказав: «Йди і привітай групу ангелів, які сидять, і послухай яку відповідь вони дадуть тобі, адже це буде твоїм привітанням і привітанням твоїх нащадків» І він сказав:

«Мир вам», а вони відповіли: «Мир тобі й милість Аллаха», так вони додали слова «й милість Аллаха». Кожен, хто увійде до Раю, буде мати зовнішній вигляд Адама. І людство не переставало ставати меншим за зростом аж до теперішнього часу»[\[12\]](#).

Причини відмінностей між людьми

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) пояснив причину різниці кольору шкіри людей, їхніх характерів і темпераментів, **сказавши:** «Воістину, Всевишній Аллах створив Адама із пригорщі, яку

Він зачерпнув з усієї землі. І з'явилася людина відповідно до землі, із якої була створена: червона, чорна, біла й жовта. І серед них є м'яка, сумна, погана і добра»[13].

Створення Хави, матері людства

Після того, як Аллах створив Адама (мир йому), із нього була створена його дружина – Хава. Вона була створена із його лівого ребра, щоб він знаходив у ній спокій і щоб від них поширилися люди. **Всевишній Аллах говорить:**

«О люди! Бійтеся Господа вашого, Який створив вас із однієї

душі та створив із неї другу до пари; а з них ще й інших чоловіків та жінок і розселив їх. Тож бійтесь Аллаха, ім`ям Якого ви звертаєтесь одне до одного, і дотримуйтеся родинних зв'язків. Воістину, Аллах наглядає за вами» (Коран, 4:01)

Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Заповідаю вам добре ставитися до жінок. Воістину, вони створені із ребра, а найкривіша частина ребра – це його верхня частина. І якщо вирішите випрямити, то зламаєте, а якщо залишите як є, то воно не випрямиться. Заповідаю

вам добре ставитися до жінок»[\[14\]](#).

Місце проживання Адама та Хави

Місце їх проживання було в Раю, до того, як вони були виведені звідти, скоївши непослух Аллаху.

Всевишній Аллах говорить:

«І коли ми сказали ангелам:

«Вклоніться низько Адаму!», то вклонилися всі, крім Ібліса, який відмовився. **Тоді Ми сказали:** «О Адаме! Воістину, це – ворог тобі й дружині твоїй. Стережися, щоб не вигнав він тебе з раю, а то будеш ти нещасним. Тут ти не голодуватимеш, не ходитимеш роздягненим, не страждатимеш

від спраги й від спеки!» Але почав нашіптувати йому шайтан, говорячи: «О Адаме! Чи не показати тобі дерево вічності й неминущої влади?» Вони скуштували з нього та й побачили наготу свою. І почали прикриватися листям із дерев райських. Не послухався Адам Господа свого й заблукав. Але потім Господь обрав його, прийняв каяття й наставив на прямий шлях» (Коран, 20:116-122)

Через десять сторіч після Адама (мир йому) з'явилися розбіжності й Аллах відправив посланців. Ібн Аббас (нехай буде задоволений ним Аллах) сказав: «Між Нухом і

Адамом пройшло десять сторіч, всі вони пройшли на законах Істини. Потім з`явилися розбішності між людьми і Аллах відправив пророків вісниками і застерігачами»[\[15\]](#).

Першим посланцем, після настання розбіжностей, був Нух (мир йому). **Всевишній Аллах говорить:**

«Воістину, Ми дарували тобі одкровення, як дарували його Нуху та пророкам після нього» (Коран, 4:163)

Всевишній Аллах назвав у Своїй Книзі імена деяких пророків. **Всевишній Аллах говорить:**

«Так докази Ми дали Ібрагіму проти його народу. Ми підносимо на вищій ступінь, кого побажаємо. Воістину, твій Господь – Мудрий, Всезнаючий. І Ми дарували йому Ісхака та Якуба, і Ми вказали їм прямий шлях. А ще раніше Ми вказали прямий шлях Нуху, а з нащадків його – Давуду, Сулайману, Аюбу, Юсуфу, Мусі та Гаруну. Так Ми винагороджуємо тих, які роблять добро. А також Закарії, Ях`ї, Ісі та Ільясу – усі вони з праведників. А також Ісмаїлу, Альясу, Юнусу та Луту – усіх їх Ми вивищили над світами. А також деяким серед батьків їхніх і братів їхніх. Ми

обрали їх і вказали прямий шлях»
(Коран, 6:83-87)

Також Всевишній Аллах
говорить:

«Скажіть: «Ми увіروвали в
Аллаха і у те, що зіслано нам, і що
зіслано Ібрагіму, Ісаїлу, Ісхаку,
Якубу та колінам із нащадків
їхніх; у те, що було дано Мусі, Ісі;
у те, що було дано пророкам від
Господа їхнього. Ми не
проводимо межі між ними, і Йому
ми підкоряємося» (Коран, 2:136)

Також Всевишній Аллах
говорить:

«Ісмаїл, Ідріс, Зу ль-Кіфл – усі вони були з терплячих» (Коран, 21:85)

Є такі пророки, які не згадані в Корані. **Всевишній Аллах** говорить:

«Про деяких посланців Ми вже розповідали тобі раніше, а про деяких – не розповідали» (Коран, 4:164)

Преславний Аллах відправляв посланців і пророків через певні часові проміжки, щоб вони повертали людей до єдинобожжя і поклоніння лише Йому. Тому їх заклик (мир їм усім) – від першого й до останнього –

полягав у єдинобожжі, яким є поклоніння лише Аллаху разом із переконанням, словами, вчинками і невір'ям у все, чому поклоняються поряд з Аллахом. **Всевишній Аллах говорить:**

«До кожного народу Ми відсилали посланця:
«Поклоняйтесь Аллаху та уникайте тагута!» (Коран, 16:36)

А що стосується законів і обов'язкових приписів, за допомогою яких поклонялися, то вони відрізнялися від одного закону до іншого. Так, обов'язковим для одних могло бути те, що не було обов'язковим

для інших. У цьому було випробування Аллаха. **Всевишній Аллах говорить:**

«Аллах не прощає, коли Йому приписують рівних, але прощає все інше, крім цього, тому, кому побажає. І хто приписує Аллаху рівних, той чинить великий гріх»
(Коран, 4:48)

Так тривало доти, доки послання не були завершені Мухаммадом (мир йому і благословення Аллаха), який був посланий до всіх людей. **Всевишній Аллах говорить:**

«Мухаммад – не батько когось із ваших чоловіків, а Посланець

Аллаха й Печатка пророків» (Коран, 33:40)

Одним з того, до чого закликали посланці Аллаха, було визнання існування Єдиного божества, Творця, Управителя, лише Одному Йому поклонялися і лише до Нього зверталися за допомогою. Це і є те, що зароджує душевне щастя, моральне заспокоєння і відпочинок розуму у всіх людей. Це те, що пояснив наш Господь Своєму пророкові, **сказавши:**

«Ми відіслали тебе тільки як милість для світів» (Коран, 21:107)

Доказом досягнення щастя віруючими в Аллаха і в те, що прийшло від Нього, є те, що ми ясно бачимо в суспільствах, в яких заперечується існування Творця і Його законів – як вони живуть в плутанині, моральному неспокої і душевному протиріччі; як не можуть привести до ладу своє життя. Це веде їх до вживання наркотиків, спиртного і заспокійливого, щоб заповнити душевну порожнечу, в якій вони живуть. Більше за те, можливо, деякі з них закінчують своє життя самогубством (нехай збереже нас Аллах від цього). І як ти зрозумів, це не те, за допомогою чого досягається щастя. Адже навіть

якщо в цьому і буде щастя, то воно буде тимчасовим, обмеженим і не вічним; це схоже на того, хто п'є солону воду, яка не втамовує спрагу, а лише підсилює її. Але віра в існування Творця, покірність і підпорядкування Йому, смиренність перед Ним і слідування Його вченню є гарантом досягнення справжнього щастя, душевного заспокоєння і здійснення того, до чого прагне людина.

Хто така людина?

Це створіння, яке створив Аллах в найкращому образі. **Всевишній Аллах говорить:**

«О людино! Що ж спокусило тебе відносно Господа твого Щедрого, Який створив тебе й розмірив образ твій, і впорядкував тебе в такому вигляді, в якому побажав Господь твій?» (Коран, 82:6-8)

Він створив її в найкращому і досконалому вигляді. **Всевишній Аллах говорить:**

«Аллах – Той, Хто зробив для вас землю місцем перебування, а небо – стелею. Від дарував вам образ ваш і зробив цей образ прекрасним. Він наділив вас

благами. Такий Аллах, ваш
Господь! Благословенний Аллах,
Господь світів» (Коран, 40:64)

Людина – найкраще і
найпочесніше створіння.

Всевишній Аллах говорить:

«Ми пошанували синів Адама й
дозволили їм пересуватися сушею
та морем, наділили їх благами й
віддали їм велику перевагу перед
багатьма іншими творіннями»
(Коран, 17:70)

«Який створив кожну річ
якнайкраще й почав творити
людину з глини» (Коран, 32:7)

Яка ж велика різниця між твердженнями, що вказують на високий ступінь людини в Ісламі й теорії, яка називає її твариною! Такими епітетами Коран описує людину лише тоді, коли вона випускає без контролю свою пристрасть і не контролює милість розуму, слуху та зору, які дав їй Аллах, для глибокого роздуму над тим, що знаходиться в небесах і на землі. **Всевишній Аллах говорить:**

«Ми створили для пекла багато джинів і людей. Вони мають серця, якими не розуміють, мають очі, якими не бачать, мають вуха, якими не чують. Вони подібні до

худоби, але перебувають у ще
більшій омані. Вони – невігласи!»
(Коран, 7:179)

Адже правильне використання
розуму приведе розумних людей,
врешті-решт, до правильного
шляху – до пінання Аллаха і до
віри в Нього (після настановлення
Всевишнім на Прямий Шлях).

Ібн аль-Каїм (хай помилує його
Аллах) сказав: «Маєш знати, що
Аллах обрав рід людський з усіх
Своїх створінь, надавши йому
повагу, гідність і пошану. Він
створив людину для Себе, а все
інше створив для людини. Аллах
подарував людині знання, Своєю

любов і близькість до Себе, чого не дав нікому, окрім неї. Аллах підпорядкував людині те, що в небесах і на землі, і те, що між ними. Навіть Своїх наближених ангелів Аллах використовує для людини - **для її охорони**: уві сні та у звичайному житті, в дорозі і вдома. Аллах зіслав людині Свою Книгу, відправив Своїх посланців і особисто звернувся до неї. Аллах обрав для Себе з посеред людей улюбленого друга; того, з ким розмовляв; а також Своїх наближених і вчених. Аллах створив для людини місце щастя, мудрості і любові - Він створив для неї Рай. Саме для людини були зіслані накази і заборони;

для неї призначені нагорода та покарання»[\[16\]](#).

Етапи створення людини

На самому початку людина була нічим. **Всевишній Аллах** говорить:

«Чи не минув для людини той час, коли вона була річчю, не гідною згадки?» (Коран, 76:1)

Потім, початком її створення була ганебна рідина. **Всевишній Аллах** говорить:

«Невже Ми не створили вас із мізерної рідини, вмістивши її у надійне місце, до визначеного строку? Ми визначили міру; як же

прекрасно Ми визначаємо міру!»
(Коран, 77:20-23)

Аль-Газалі сказав: «Хай подивиться людина на милості Аллаха, які Він дав їй. Як Він вивів її із приниження і малості, низості і бруду до височини й гідності. Так, що людина стала існувати після небуття; стала живою після смерті; стала розмовляти після німоти; стала бачити після сліпоти; стала сильною після слабкості; стала знаючою після невігластва; стала йти Прямим Шляхом після омани; стала могутньою після безпорадності; стала багатою після бідності. Сама по собі вона

була нічим. А що може бути більш незначним за «ніщо»? Що може бути менше за «небуття»? Потім вона, за допомогою Аллаха, стала чимось»[\[17\]](#).

З чого створена людина?

Всевишній Аллах пояснив, що створення людини буває лише після злиття рідини чоловіка і рідини жінки. **Всевишній Аллах говорить:**

«Хай погляне людина, з чого вона створена. Створена з рідини, що ллється, яка виходить з-поміж хребта й грудей» (Коран, [86:5-7](#))

Також Всевишній Аллах пояснив, що за допомогою цієї рідини досягається розповсюдження і розселення людей. **Всевишній Аллах говорить:**

«Він – Той, Хто створив людину з води й дарував їй родичів та свояків» (Коран, 25:54)

Також Всевишній Аллах пояснив, що це нове створіння перебуває у безпечному місці, далеко від впливу зовнішніх факторів, до певного часу, поки Аллах не дозволить йому вийти. **Всевишній Аллах говорить:**

«Невже Ми не створили вас із мізерної рідини, вмістивши її у

надійне місце, до визначеного строку? Ми визначили міру; як же прекрасно Ми визначаємо міру!»
(Коран, 77:20-23)

Також Всевишній Аллах пояснив, що це створіння перебуває у трьох мороках, проходячи стадії і етапи, поки не досягне – з Волі Аллаха – свого кінцевого призначення і не вийде в цей світ.
Всевишній Аллах говорить:

«Він створив вас із єдиної душі, а потім зробив для вас дружин із вас самих. Він зіслав для вас вісім пар худоби. Він створює вас в утробах матерів ваших: одне творіння після іншого, в трьох

темрявах. Такий Аллах! Йому належить влада. Немає бога, крім нього, гідного поклоніння. Як же ви заблукали!» (Коран, 39:6)

Стадії, через які проходить людина

1. **Перша стадія:**
Зигота (крапля)

Вона з'являється в результаті з'єднання і змішання рідини чоловіка і рідини жінки.

Всевишній Аллах говорить:

«І це Він створив пару чоловіка та жінку із краплі, яка витікає»
(Коран, 53:45-46)

На цій стадії або відбувається змішання рідини чоловіка із рідиною жінки, з Волі Аллаха. Це називається «запліднення яйцеклітини спермою». Або не відбувається змішання і запліднення яйцеклітини спермою, з Волі Аллаха. У такому випадку, обидві рідини – сперматазоїд і яйцеклітина – гинуть. Але якщо вони змішуються, то відбувається формування зиготи, яка є початковою стадією формування людини. **Всевишній Аллах говорить:**

«Воістину, Ми створили людину зі змішаної краплі сім'я,

випробовуючи її, а потім дарували їй слух і зір» (Коран, 76:2)

На цьому етапі в краплю закладаються всі якості людини. **Всевишній Аллах говорить:**

«Хай згине людина! Як же невдячна вона! З чого створив Він її? З краплі сім'я створив Він її та розмірив» (Коран, 80:17-19)

Визначається стать зародка – чоловічий або жіночий. **Всевишній Аллах говорить:**

«Аллаху належить влада над небесами й землею; Він створює, що побажає! Він дарує дівчинку,

кому побажає, і дарує хлопчика, кому побажає, або пару – доньку та сина; а кого побажає, залишає безплідним. Воістину, Він – Всезнаючий, Всемогутній» (Коран, 42:49-50)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Він – Той, Хто ще в зародку дарує вам образ ваш, такий, який побажає. Немає бога, крім Нього, а Він – Великий, Мудрий» (Коран, 3:6)

Зигота, на цьому етапі, або випадає із матки і викидається назовні, по прередвизначенню Аллаха, не закріпившись на

стінках матки. **Всевишній Аллах говорить:**

«Аллах знає те, що несе в собі жінка, скільки зменшилось і збільшилось у кожному лоні. Воістину, кожна річ у Нього має міру» (Коран, 13:8)

Або ж, якщо так вирішить Аллах, вона закріплюється в матці і переходить до стадії згустку, закріплюючись на стінках матки, щоб почати харчуватися через неї. **Всевишній Аллах говорить:**

«О люди! Якщо ви перебуваєте в сумнівах щодо воскресіння, то Ми створили вас спочатку з праху, потім – із краплі сімені, потім – із

кров'яного згустку, а потім – із частинки плоті, яка має свій образ або ще не має» (Коран, 22:5)

2. Друга стадія:
Згусток крові

Він прикріплюється до стінок матки і починає харчуватися її кров'ю. **Всевишній Аллах говорить:**

«Читай! Ім'ям Господа твого, Який створив, створив людину зі згустку крові!» (Коран, 96:1-2)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Невже вона не була краплею сім'я , що ллється? А потім –

кров'яним згустком; Ми створили її та розмірили» (Коран, 75:37-38)

3. Третя стадія: Шматочок плоті

Називається так тому, що на цій стадії зародок схожий на пережований шматочок м'яса.

Всевишній Аллах говорить:

«Потім створили з краплі кров'яний згусток, а з кров'яного згустку створили шматочок плоті. Зі шматочку плоті Ми створили кістки, а потім покрили їх м'язами. Потім Ми виростили це як нове творіння! Благословенний Аллах, Найкращий із творців» (Коран, 23:14)

На цьому етапі починається формування зовнішнього вигляду зародка доти, поки він виглядатиме як людина.

Всевишній Аллах говорить:

«Воістину, від Аллаха не приховується жодна річ – ні на небі, ні на землі. Він – Той, Хто ще в зародку дарує вам образ ваш, такий, який побажає» (Коран, 3:5-6)

На цьому етапі в нього вдихається душа. **Всевишній Аллах говорить:**

«Потім розмірив [людину] та вдихнув у неї від Нашого Духа. Він дарував вам слух, зір і серця. Мало ж ви дякуєте!» (Коран, 32:9)

Також в хадісі від Ібн Масуда (нехай буде задоволений ним Аллах) був визначений часовий проміжок, який займає кожний з етапів: «Воістину, кожен з вас спочатку знаходиться в утробі матері протягом сорока днів, потім стільки ж перебуває там у вигляді згустку крові і ще стільки ж — у вигляді шматочка плоті, а потім Аллах направляє ангела, який вдихає в нього дух і отримує веління записати чотири речі: його долю, тривалість його життя, його справи, а також те, буде він щасливим або нещасним. І клянусь Тим, окрім Якого немає іншого Бога, кожен з вас може здійснювати справи мешканців

Раю, поки не виявиться від Раю на відстані лише одного ліктя, а потім візьме вгору те, що передвизначено йому, і він стане здійснювати справи мешканців Вогню і увійде у Вогонь. І, воістину, кожен з вас може здійснювати справи мешканців Вогню, поки не виявиться від Вогню на відстані лише одного ліктя, а потім візьме вгору те, що передвизначено йому, і він стане здійснювати справи мешканців Раю і увійде до Раю»[\[18\]](#).

Що таке душа?

Дещо, у що ми віримо, але не бачимо і не можемо осягнути

нашими органами відчуттів. Ми віримо в неї, бо відчуваємо й бачимо її наслідки. Душа є одним із сильних доказів існування Покровителя, в цьому є відповідь матеріалістам, які наводять матеріально відчутні доводи. Вони вірять в душу, хоча й не можуть її осягнути органами почуттів, відчуваючи лише її наслідки. Душа є одним із божественних секретів, які не знає ніхто, окрім Аллаха. У цьому питанні немає для нас жодної можливості дізнатися бодай щось.

Всевишній Аллах говорить:

«Запитують тебе про дух. Скажи:
«Дух [виникає] за наказом

Господа мого. Але вам дано дуже мало знання про це» (Коран, 17:85)

Ар-Рагіб аль-Асфагані сказав: «Вона є тим, у наслідок чого досягається життя в тілі: рух, відчуття, знання, наявність думки і розрізнення. З її допомогою тіло стає керованим. Може переносити предмети, вибирати хороше й благає, може любити. З її втратою тіло не може виконувати ці дії, стає мертвим і потребує того, хто його понесе... Душа є духовним прихистком так само, як тіло є прихистком матеріальним» [\[19\]](#).

Протягом цих великих етапів утворюється тіло, потім кістки покриваються плоттю. **Всевишній Аллах** говорить:

«Потім створили з краплі кров'яний згусток, а з кров'яного згустку створили шматочок плоті. Зі шматочку плоті Ми створили кістки, а потім покрили їх м'язами. Потім Ми виростили це як нове творіння! Благословенний Аллах, Найкращий із творців»
(Коран, 23:14)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Тож поглянь на кістки – як Ми зберемо, а потім вкриємо м'ясом

їх!» Коли стало це зрозуміло йому, він сказав: «Я знаю, що Аллах спроможний на кожен річ!» (Коран, 2:259)

Таким чином зародок продовжує рости доти, доки не настає час, який для нього визначив Покровитель для появи на світ. **Всевишній Аллах говорить:**

«Жоден плід не виходить із зав'зі, жодна жінка не вагітніє та не народжує, щоб Він про це не знав» (Коран, 41:47)

В одному коранічному аяті наш Господь пояснив етапи, через які проходить творіння людини – від початку і до кінця. У цьому

міститься неповторність Корану, який був зісланий Мухаммаду (мир йому і благословення Аллаха) більш як тисячу чотиреста років тому. А також – правдивість його пророчої і посланницької місії (мир йому і благословення Аллаха):

«Це не пристрасть говорить, адже це – одкровення, яке відкривається йому!» (Коран, 53:3-4)

Всевишній Аллах говорить:

«Справді, Ми створили людину з глиняного замісу, а потім у надійному місці переторили на краплю; потім створили з краплі

кров'яний згусток, а з кров'яного згустку створили шматочок плоті. Зі шматочку плоті Ми створили кістки, а потім покрили їх м'язами. Потім Ми виростили це як нове творіння! Благословенний Аллах, Найкращий із творців. Згодом ви неодмінно помрете, а потім, у День Воскресіння, вас знову піднімуть» (Коран, 23:12-16)

В іншому аяті Всевишній Аллах говорить:

«О люди! Якщо ви перебуваєте в сумнівах щодо воскресіння, то Ми створили вас на спочатку з праху, потім – із краплі сімені, потім – із

кров'яного згустку, а потім – із частинки плоті, яка має свій образ або ще не має. Так ми пояснюємо це вам! Ми вкладаємо в лона те, що хочемо, до визначеного строку. Потім Ми виводимо вас звідти дітьми, щоб ви могли досягнути зрілості. Деякі з вас помирають, а деякі доживають до жалюгідних часів, забуваючи все, що колись знали. Ти бачиш висохлу землю, але щойно Ми проливаємо на неї воду, вона починає рухатись, підійматись та народжує різні пари прекрасних рослин. Це так, бо Аллах – Істина. Він оживляє померлих, Він спроможний на кожну річ, адже прийде Час, у якому немає

сумніву, і Аллах воскресить тих, хто в могилах» (Коран, [22:5-7](#))

Всемогутній Аллах сказав правду:

«Ми покажемо їм Наші знамення на небесних обр'ях та в них самих, доки вони не зрозуміють, що це – істина! Невже не достатньо того, що Аллах – кожній речі Свідок?» (Коран, [41:53](#))

Сказав професор Кейт Мур у своїй книзі «Розвиток людини»: «Я не бачу жодної скланості в прийнятті того, що Коран – це Мова Аллаха. Адже опис зародка в Корані неможливо було побудувати на наукових знаннях

сьомого сторіччя. Єдиний розумний висновок – це те, що цей опис був одкровенням від Аллаха, зісланим Мухаммаду»[\[20\]](#).

Справжня сутність мирського життя

Всевишній Господь пояснив справжню сутність мирського життя і повідомив, що воно – ніби зникаюча тінь. **Всевишній Аллах говорить:**

«Знайте, що життя в цьому світі – лише гра та забава, прикраси та хвастощі поміж вами, змагання у збільшенні майна та дітей – подібне воно дощу, після якого

посіви дивують сіяча; далі ти бачиш їх жовтими, а потім вони всихають. А в майбутньому житті – кара жорстока або прощення від Аллаха та вдоволення Його. І життя в цьому світі – ніщо інше, як блага примарні!» (Коран, 57:20)

Також Він повідомив, що мирське життя є спокусою і що його насолоди – лише забава і потрібно застерігати від нього. **Всевишній Аллах говорить:**

«Те, що вам дано, є насолодою земного життя. А те, що в Аллаха, є кращим і вічним – для тих, які увірували та покладають

сподівання на свого Господа»
(Коран, 42:36)

І те, що мирське життя має вести до вічного життя. **Адже мирське життя є полем для посіву життя вічного:** що посієш, те й пожнеш; якщо добро – то добро, якщо зло – то зло. **Всевишній Аллах говорить:**

«І наведи їм притчу про земне життя. Воно подібне до води, яку ми проливаємо з неба. Земні рослини поглинають її, а потім висихають, і розвіює їх вітер. Так, Аллах спроможний на кожен річ! Багатство й сини – прикраси земного життя. Але незникненні

добрі вчинки отримають кращу винагороду в Господа твого, і краще сподіватися саме на них» (Коран, 18:45-46)

Нікчемне мирське життя Аллах дає як віруючому, так і невіруючому. **Всевишній Аллах говорить:**

«Ось Ібрагім сказав: «Господи! Зроби цю країні безпечною, і наділи плодами тих її жителів, які увірували в Аллаха та в Останній День!» Сказав Аллах: «А хто не увірує, тому Я дозволю насолоджуватися життям лише недовго. А потім Я вкину його у

вогняну кару – жахливим ще є кінець!» (Коран, 2:126)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Кожного з цих і з інших наділяє Господь твій, і не заборонене те, що дав твій Господь! Поглянь, як Ми віддали перевагу одним із них перед іншими. А наступне життя вище за ступенем і вище за перевагами» (Коран, 17:20-21)

Передається від Сагля ібн Са`да (нехай буде задоволений ним Аллах), який сказав: «Одного разу ми були разом із Посланцем Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) в Зуль-Хулейфі. Аж

раптом ми побачили мертву вівцю. Він сказав: «Чи бачили ви цю вівцю, яка вже не потрібна її господареві? Тож клянусь Тим, у Чийй Долоні душа моя: це життя ще менш важливе для Аллаха, аніж ця вівця для свого господаря. І якби це життя коштувало перед Аллахом комариного крила, то Він ніколи б не дав невірному випити навіть краплі води»[\[21\]](#).

Наш Господь спонукає нас до вічного життя і його насолоди, кажучи:

«Але ж ви віддаєте перевагу життю земному, хоча життя

наступне – краще й вічне» (Коран, 87:16-17)

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Клянуся Аллахом, мирське життя в порівнянні із вічним життям лише як цей палець, занурений у море. Отож, нехай кожен подивиться, з чим він залишився»[\[22\]](#).

Вічне життя призначене лише для обраних створінь, якими задоволений Господь. **Всевишній Аллах говорить:**

«Тому, хто жертвував і був богобоязливим, і визнавав найкраще – тому полегшимо Ми

шлях до найлегшого! А тому, хто був скупим і думав, що не потребує нічого, в найкраще вважав брехнею – тому полегшимо Ми шлях до найтяжчого» (Коран, 92:5-10)

Це не означає чернецтва і відмови від дозволених Аллахом насолод – їжі, пиття, одягу та дружин. **Всевишній Аллах говорить:**

«Запитай: «Хто заборонив прикраси, які Аллах дав Своїм рабам, а також блага з наділу Його?»» (Коран, 7:32)

Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) сказав:

«Сильний віруючий краще перед Аллахом і більш любимий Йому, аніж слабкий віруючий, хоча в кожному з них є добро. Прагни до того, що принесе тобі користь, проси допомоги в Аллаха і не опускай руки, а якщо спіткає тебе щось, **то не кажи**: «Якби я зробив так-то й так-то, вийшло би так-то й так-то!» – але кажи: «Це було передвизначено Аллахом і Він зробив, що побажав», адже ці «якби» відкривають шайтану шлях до справ його»[\[23\]](#).

І те, чого вимагає від нього Шаріат, це слідування поміркованості в житті.

Всевишній Аллах говорить:

«Не будь скупий, наче твоя рука прикута до шиї, та не витрачай надміру, щоб не лишився ти осудженим та збіднілим! Аллах збільшує наділ, кому побажає, та зменшує, кому побажає. Воістину, Він – Всевидячий і Всезнаючий над рабами Своїми!» (Коран, 17:29-30)

Яка мета створення людей і джинів?

Воістину, метою створення людей і джинів є поклоніння лише Єдиному Аллаху. **Всевишній Аллах говорить:**

«Я створив джинів та людей лише для того, щоб вони поклонялися

Мені. Я не бажаю від них наділу та не потребую, щоб вони годували Мене! Воістину, Аллах – Наділяючий, Володар Могутності» (Коран, 51:56-58)

Людина не була створена заради забави. **Всевишній Аллах говорить:**

«Невже ви вважаєте, що Ми створили вас для забави та що ви не повернетесь до Нас? Всевишній Аллах, Істинний Володар! Немає бога, крім Нього, Господа великого трону» (Коран, 23:115-116)

Для цього Преславний Аллах відправив посланців до людей,

через певні проміжки часу, що б пояснити і направити їх на Прямий Шлях, який приведе їх до вдоволення Аллаха. **Всевишній Аллах говорить:**

«Люди були єдиною громадою. Аллах відіслав пророків вісниками та застерігачами і зіслав разом із ними Писання в істині – для того, щоб вони розсудили поміж людьми те, про що вони сперечалися. Та не було суперечок, окрім як між тими, кому були даровані ясні знамення, і які були несправедливі одне до одного. Тож Аллах повів прямим шляхом тих, які увірували, до істини, про яку ті сперечалися – з

дозволу Його. Аллах вказує
прямий шлях тому, кому
побажає» (Коран, 2:213)

Так тривало доти, доки послання
не були завершені Посланням
Мухаммада (мир йому і
благословення Аллаха), який був
відправлений до всіх людей.

Всевишній Аллах говорить:

«Ми відіслали тебе до всіх людей
як доброго вісника й застерігача,
але ж більшість людей не знає»
(Коран, 34:28)

Таким чином, призначення, для
якого була створена людина є
визначеним і ясним, і це –
поклоніння Аллаху, Який її

створив. Хто використовує своє життя для того, для чого був створений, той є по-справжньому щасливим. Навіть якщо у нього мало насолод мирського життя. А хто використовує своє життя не для того, для чого був створений, той знаходить лише втрату й душевні хвороби, тісноту і нещастя, які супроводжують його у мирському житті. Навіть якщо у нього є блага цього життя.

Всевишній Аллах говорить:

«Аллах сказав: «Вийдіть із раю обоє! Нащадки ваші будуть ворогами одне одному! Та якщо Я дарую вам Свій прямий шлях, то той, хто буде йти цим прямим

шляхом, не заблукає та не буде нещасливим» (Коран, 20:123)

Більш того, всі творіння в цьому бутті були створені для певної користі: все одно, знаємо ми про неї чи ні. Всевишній Аллах говорить:

«Ми не створювали небо, землю й те, що між ними, даремно. Так думають ті, які не увірували. Горе ж тим, які не увірували, від вогню» (Коран, 38:27)

Поклоніння Аллаху здійснюється за допомогою підпорядкування Його наказам і віддалення від Його заборон. І все це має відповідати тому, що узаконив

Аллах. **Всевишній Аллах**
говорить:

«Такий Мій прямий шлях, тож ідіть ним, але не йдіть іншими дорогами, які зіб'ють вас із Його шляху! Він заповів це вам – і можливо, будете ви богобоязливі»
(Коран, 6:153)

Шаріат Аллаха має бути далеким від пристрастей людей, які говорять на Аллаха те, **чого не знають**: все одно, кажуть вони це навмисно або ненавмисно.

Всевишній Аллах говорить:

«Аллаху належать прекрасні імена. Тож кличте Його ними й залиште тих, які спотворюють

імена Його. Їх винагородять за те, що вони робили» (Коран, 7:180)

Кінець

Кінцем всього, що є в цьому всесвіті, є смерть, від якої не може втекти ніщо живе.

Всевишній Аллах говорить:

«Все, що на землі – гине! Вічним є лише лик Господа твого, сповненого слави та щедрості» (Коран, 55:26-27)

Якби не намагалася людина втекти від цієї реальності, вона не зможе цього зробити. Всевишній Аллах говорить:

«Скажи: «Воістину, смерть, від якої тікаєте ви, істинно спіткає вас! Потім повернетесь ви до Знаючого потаємне й видиме, і сповістить Він вас про те, що ви чинили!» (Коран, 62:8)

Що б не робила людина і яких би заходів не вживала, вона не зможе ані наблизити термін своєї смерті, ані відтягнути його. **Всевишній Аллах говорить:**

«Для кожної громади – свій строк. І коли приходить цей строк, то не можуть вони ні відтягнути його, ні наблизити – навіть на годину» (Коран, 7:34)

Каже Всевишній Аллах, однаково звертаючись до людей і джинів – до тих із них, хто перебуває у сумніві щодо існування Аллаха, **ix Творця:**

«І коли душа приступає до горла і ви дивитесь на [помираючого], то Ми ближчі до нього, ніж ви, але ви не бачите цього. То чому ж ви, якщо не буде відплачено вам не повернете її? Та якби ж ви були правдивими» (Коран, 56:83-87)

А в момент настання смерті, усі увірують і визнають, але тоді вже не буде можливості повернутися в мирське життя й здійснювати

добрі справи. **Всевишній Аллах**
говорить:

«Коли смерть приходить до
когось із них, **то він говорить:**
«Господи! Поверни мене назад!
Можливо, я робитиму добрі
вчинки, які відкинув!» Таж ні! Це
тільки слова, які він промовляє.
Перепона буде за ними аж до Дня,
коли вони воскреснуть» (Коран,
23:99-100)

Час смерті людини та її місце знає
лише Аллах. **Всевишній Аллах**
говорить:

«Воістину, лише в Аллаха знання
по Час. Він посилає дощ і знає те,
що в утробах. Жодна душа не

знає, що станеться з нею завтра, і не знає вона, в якій землі помре. Воістину, Аллах – Всезнаючий, Всевідаючий» (Коран, 31:34)

Смерть відбувається двічі: мала смерть й велика смерть. Щодо великої смерті, то це вихід душі із тіла без подальшого її повернення. А щодо малої смерті, то нею є сон: вихід душі із тіла з подальшим її поверненням, за наказом Аллаха. **Всевишній Аллах говорить:**

«Аллах забирає душі, коли вони помирають, а ті, які ще не вмерли, забирає під час сну. Він затримує тих, кому визначено померти, а

інших відпускає до певного строку. Воістину, в цьому – знамення для людей, які мислять»
(Коран, 39:42)

Місце прибуття після смерті

Воістину, прибуття після смерті – це воскресіння й збір. **Всевишній Аллах говорить:**

«Це так, бо Аллах – Істина. Він оживляє померлих, Він спроможний на кожен річ»
(Коран, 22:6)

Невіруючі, в усі часи, вважали брехнею воскресіння та збір. Це не є чимось новим. **Всевишній Аллах говорить:**

«Невіруючі думають, що вони ніколи не воскреснуть. Скажи: «Ні! Клянуся Господом моїм, ви воскреснете, а потім, воістину, сповістять вам про вчинки ваші! Це для Аллаха легко!» (Коран, 64:7)

Вони намагалися із усіх сил збити людей і нав'язати їм неможливість їх воскресіння після смерті. Всевишній Аллах говорить, **оповідаючи про них:**

«Невже він обіцяє вам, що після того, як ви помрете й станете прахом і кістками, вас воскресять? Далеке, далеке те, що вам обіцяють» (Коран, 23:35-36)

Вони приписували своє життя і смерть природі, не усвідомлюючи, що вона, як і вони, є створеною. **Всевишній Аллах говорить:**

«Вони говорять: «Існує лише наше земне життя. Ми помираємо та народжуємось; нас винищує лише час». Вони не мають про це знання! Воістину, це лише їхні здогадки! Коли їм читають Наші ясні знамення, **їхнім єдиним доказом є лише такі слова:**

«Приведіть наших батьків, якщо ви говорите правду!» Скажи: «Аллах дарує вам життя, потім дарує смерть, а потім збере вас у День Воскресіння, у якому немає

сумніву; але більшість людей не знає» (Коран, 45:24-26)

Більш того, деякі з них зажадали, щоб їм навели неможливі докази і доводи, що б вони увірували.

Всевишній Аллах говорить:

«Воістину, ці люди говорять:

«Для нас буде лише одна смерть.

Нас не воскресять! Тож приведіть наших батьків, якщо ви говорите

правду!» Кращі вони чи народ

Тубба й ті, які жили раніше за

них? Ми знищили їх. Воістину,

вони були грішниками»

(Коран, 44:34-37)

Всевишній Аллах відповів їм,

сказавши:

«І ще кажуть: «Невже після того, як станемо кістками й прахом, ми воскресемо в новому творінні?» Скажи: «Навіть якби ви були камінням чи залізом, або [новим] творінням, яке видається серцям вашим таким значним!» А тоді вони запитають: «Хто ж поверне нас до життя?» Скажи: «Той, хто створив вас уперше». Вони захитають своїми головами й запитають: «І коли це буде?» Тож скажи: «Можливо, вже скоро, в День, коли Він покличе вас, а ви відповідатимете Йому хвалою, і будете думати, що були [в могилах] зовсім недовго» (Коран, 17:49-52)

Також вони вважали брехнею Судний День і його настання.
Всевишній Аллах говорить:

«Ті, які не вірують, говорять:
«Час не прийде до нас!» Скажи:
«Ні, клянуся моїм Господом,
Знаючим потаємне, – він
неодмінно прийде до вас!» Ні на
небесах, ні на землі не сховається
від Нього нічого, навіть вагою в
порошинку, й менше чи більше за
це. Це все – в ясному Писанні,
щоб Аллах винагородив тих, які
увірували й робили добро! На них
чекає прощення й щедрий наділ!
А на тих, які прагнули ослабити
Наші знамення, чекають

страждання від болісної кари»
(Коран, 34:3-5)

У цей день Аллах воскресить всі створіння. **Всевишній Аллах говорить:**

«Створити й воскресити вас так само легко, як і єдину душу.
Аллах – Всечуючий, Всевидячий»
(Коран, 31:28)

А потім Аллах збере їх в день Розрахунку та Суду. **Всевишній Аллах говорить:**

«Скажи: «Воістину – і перші, і останні покоління, справді будуть зібрані в певному місці, у

визначений день!» (Коран, 56:49-50)

Ніхто з людей не зможе уникнути цього: починаючи з перших створінь і закінчуючи останніми. **Всевишній Аллах говорить:**

«Ми знаємо ваших попередників і наступників» (Коран, 15:24)

Того дня Аллах буде розраховуватися з усіма створіннями: людьми, джиннами — з кожним відповідно до його вчинків. **Всевишній Аллах говорить:**

«У той День перед кожною душею постане добро, яке

вчинила вона, а також вчинене нею зло, і вона побажає великої відстані між собою і ним. Аллах застерігає вас від Самого Себе, і Він – Ласкавий до рабів» (Коран, 3:30)

Також Всевишній Аллах говорить:

«У День, коли Аллах воскресить їх усіх і розповість їм про вчинки їхні. Врахував їх Аллах, а вони забули про них, та Аллах – кожній речі Свідок» (Коран, 58:6)

У цей великий день і жахливий збір людина відмовиться від найближчих і найулюбленіших

людей. **Всевишній Аллах**
говорить:

«І коли пролунає глас, у День той чоловік покине свого брата, і матір, і батька, і дружину свою, і дітей своїх, у кожної людини в той День своя справа, яка цілком захопить її. Обличчя одних у той День будуть сяяти, сміючись та радіючи, а на обличчі інших у День той буде пил, який вкриє їх чорнотою. Оце вони, невіруючі нечестивці!» (Коран, 80:33-42)

Більше того, коли грішник побачить покарання на власні очі, то захоче відкупитися своїми найближчими і найулюбленішими

людьми. **Всевишній Аллах**
говорить:

«Хоча вони й бачитимуть одне одного. У той День грішник захоче відкупитись від кари своїми синами, своєю дружиною та своїм братом, та родом, який давав йому притулок, та всіма жителями землі – лише для того, щоб потім врятуватись»
(Коран, 70:11-14)

Того дня все вирішиться. Не буде місця торгу. **Всевишній Аллах**
говорить:

«Воістину, якби ті, які не вірують, мали б те, що на землі й навіть більше цього, щоб викупити себе

цим від кари в День Воскресіння, то не взяли б того від них. Чекає на них болісна кара!» (Коран, 5:36)

Того дня будуть прийняті лише добрі справи. **Всевишній Аллах говорить:**

«Ні ваше майно, ні ваші діти не наближають вас до Нас, а лише віра й добрі справи. За те, що вони робили, буде помножено винагороду їхню! Будуть вони в безпечних кімнатах раю» (Коран, 34:37)

«Невже вони чекають, що до них прийдуть ангели, прийде твій Господь чи прийдуть знамення

Господа твого? У День, коли прийде знамення від Господа твого, жодній душі не принесе користі віра її, якщо вона не була віруючою раніше чи це здобула через свою віру добро. **Скажи:** «Чекайте! Чекаємо й ми!» (Коран, 6:158)

Тоді закінчатся всі види матеріальних благ, за допомогою до яких зверталися люди в їх мирському житті. **Всевишній Аллах говорить:**

«У яке б селище Ми не посилали пророка, Ми завжди вражали його жителів злигоднями й лихом —

можливо, стануть смиренними вони» (Коран, 7:94)

Людині залишається лише благі діяння, які вона зробила у мирському житті: матеріальні чи духовні. Всевишній Аллах говорить:

«Хто зробив добра на вагу порошинки – побачить його! Хто зробив зла на вагу порошинки – побачить його» (Коран, 99:7-8)

Місце прибуття після воскресіння та збору

Місце прибуття людини після цього життя буде або в Раю, або в Пеклі, які ніколи не зникнуть і не

зникнуть ті, хто в них буде перебувати. Розрахунок в Судний День буде справедливим.

Всевишній Аллах говорить:

«У День Воскресіння Ми встановимо справедливу вагу й ні з ким не вчинять несправедливо. Коли щось матиме навіть вагу гірчичного зерна, Ми все одно принесемо Його! Достатньо тієї лічби, що в Нас» (Коран, 21:47)

Кожен народ буде розрахований відповідно з тим законом, який Аллах зіслав для нього, пославши до нього посланця. **Всевишній Аллах говорить:**

«Одного дня Ми зберемо всіх людей разом із їхніми провідниками. І кому дадуть книгу в праву руку, ті прочитають книгу свою, і не будуть вони анітрохи ображені! Хто сліпий нині, той лишиться сліпим і в наступному житті та заблукає ще більше» (Коран, 17:71-72)

Віруючі мусульмани, які визнали своїх посланців і наповнили своє життя підкоренням Аллаху (виконуючи Його накази і не порушуючи від Його заборон), залишаться в Раю – світі насолоди, постійного щастя і вічного життя, як про це

повідомив наш Господь,
сказавши:

«Воістину, богобоязливі
опиняться у безпечному місці.
Серед садів та джерел,
одягнувшись у атлас і парчу, вони
сидітимуть одне напроти одного.
Ось так! Ми поєднаємо їх з
чорноокими. Вони проситимуть
кожен плід, перебуваючи в
безпеці. Там вони уже не
зазнають смерті – після того, як
сталася перша смерть. Він врятує
їх від пекельної кари за Своєю
ласкою. Це і є великий успіх»
(Коран, 44:51-57)

Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) так сказав про насолоду мешканців Раю: «Аллах Всевишній сказав: «Для Моїх праведних рабів Я приготував те, чого не бачили очі, про що не чуло вухо і чого навіть не уявляло собі серце людини». Прочитайте, якщо бажаєте, **аят в якому сказано:** «І не знає жодна людина, яка радість прихована для них в нагороду за те, що вони робили» [\[24\]](#).

Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Перша група тих, хто увійде до Раю, буде схожа на місяць в ніч повного місяця. А ті, хто підуть за

ними, будуть схожі на найяскравіше сяючу на небі зірку. Вони не будуть ані мочитися, ані випорожнюватися, ані плювати, ні сморкатися. Гребені їх будуть із золота, а піт їх – із мускусу, в курильницях їх – алое, благовонна деревина, а дружини їх – чорноокі, з великими очима. Їх зовнішність буде однакова і схожі вони будуть на їх батька Адама, який був шістдесят ліктів заввишки»[\[25\]](#).

Джабір (нехай буде задоволений ним Аллах) сказав: «Я чув, як Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Мешканці Раю будуть їсти і пити

там, але не будуть ані випорожнюватися, ані сморкатися, ані мочитися, а з'їдене ними стане виділятися як відрижка, що буде подібною виділенню мускусу, і будуть навіюватись їм прославляння й звеличення Аллаха, як навіюється їм дихання» [\[26\]](#).

Передається від Зейда ібн Аркама (нехай буде задоволений ним Аллах), що Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Чоловікові в Раю будет дана сила ста чоловіків в їжі, питті, бажанні й інтимних відносинах». **Один юдей сказав:** «Той, хто їсть і п'є, має справляти потребу».

Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав йому: «Спосіб, яким людина буде справляти потребу, буде за допомогою поту, який виходитиме із його шкіри, і таким чином буде перетравлюватися їжа в його шлунку»[\[27\]](#).

Від Абу Хурейри (нехай буде задоволений ним Аллах) передається, що Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Коли мешканці Раю увійдуть до Раю, [то закликаючий сповіщатиме](#): «Воістину, ви житимете вічно і ніколи не помрете і, воістину, будете ви здоровими і ніколи не захворієте,

і, воістину, будете ви молодими і ніколи не постарієте, і, воістину, будете ви благоденствувати і ніколи не спіткає вас ніщо погане» Підтвердження цьому – слова Всевишнього Аллаха:

«Їм буде сказано: «Оце – рай. Ви успадкували його за те, що робили!» (Коран, 7:43)[\[28\]](#)

Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) повідомив про мінімальному насолоду Раю, **сказавши:** «Воістину, мені відомий той, хто останнім вийде із Вогню і останнім потрапить до Раю повзучи. Він вийде із Пекла, повзучи, і **Аллах скаже йому:** «Іди

і входить до Раю». Коли він підійде до нього, йому здасться, що Рай повний. Він повернеться і скаже: «Господи, виявилось, що він уже повний». Могутній і Великий Аллах скаже йому: «І Іди і входи до Раю, і ти отримаєш все, що вміщував земний світ, і в десять разів більше на додачу (або: в десять разів більше, ніж земний світ)». Він скаже: «Ти насміхаєшся (або: смієшся) з мене? Адже Ти – Цар» Абдуллах сказав: «Я бачив, як в той момент Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) розсміявся так, що було видно його задні зуби! Вважалося, що ця людина займе найнижче місце в Раю»[\[29\]](#).

А щодо невіруючих, які заперечували посланців і те, з чим вони прийшли, то вони залишаться в Пеклі навічно.

Всевишній Аллах говорить:

«А тих, які не увірували, чекає вогонь геєни. Із ними не покінчать так, щоб вони померли, і не буде полегшено їм кари! Так Ми винагородимо кожного невіруючого! Там вони заголосять: «Господи наш! Виведи нас звідси, ми будемо робити добро, а не те, що ми робили раніше!» Невже Ми не дарували вам достатньо довге життя, щоб замислився той, хто замислився? До вас приходив

застерігач! Тож скуштуйте! Не буде в нечестивих помічників» (Коран, 35:36-37)

Також Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) пояснив становище людини, яка буде покарана в Пеклі найлегшим покаранням, сказавши: «Воістину, у День воскресіння найлегшому покаранню піддається та людина з числа мешканців вогню, під ступні якої покладуть два тліючих вугільця, через що мозок її стане кипіти подібно до того, як кипить вміст котла або посудини з вузькою шийкою» [\[30\]](#).

Тим, що додасть насолоди до насолод мешканців Раю і нещастя до нещасть мешканців Пекла буде те, про що повідомив Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха), сказавши: «У день Воскресіння смерть приведуть у вигляді чорно-білого барана, поставлять між Раєм і Пеклом, і скажуть: «О, мешканці Раю, чи знаєте ви, що це?». Вони подивляться, витягнувши шиї, і скажуть: «Так, це смерть». Потім буде сказано: «О, мешканці Пекла, чи знаєте ви, що це?». Вони подивляться, витягнувши шиї, і скажуть: «Так, це смерть». Після цього буде дан наказ, і барана заріжуть, а потім буде

проголошено: «О, мешканці Раю, ви перебуватимете там вічно і не скуштуєте смерті! О, мешканці Пекла, ви перебуватимете там вічно і не скуштуєте смерті!». Потім Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) прочитав наступний аят:

«Тож попередь їх про День Втрат, бо рішення про них уже прийнято, але вони не зважають на це та не вірують» (Коран, 19:39)[\[31\]](#)

Також Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Ніхто не увійде в Рай доки йому не буде показано його місце в Пеклі, яке б він зайняв, якби не

послухався Аллаха. І це додасть йому подяки. І ніхто не увійде у Пекло доки йому не буде показано його місце в Раю, яке б він зайняв, якби здійснював благе. І це буде для нього лихом»[\[32\]](#).

З цього почнеться справжнє вічне життя. І щасливим буде той, хто приготувався до цього дня і здійснював благі діяння.

[Докази воскресіння із Корану](#)

У багатьох аятах Коран спонукає людину розмірковувати про її створення. Той, Хто створив людину, яка до цього була нічим, здатний повернути її до

попереднього стану. **Всевишній Аллах говорить:**

«І запитує людина: «Коли я помру, невже повернуть мене до життя?» Хіба людина не пам'ятає, як колись Ми створили її, хоча вона була раніше нічим?» (Коран, 19:66-67)

• Роздуми про оживлення мертвої землі, а також ті рослини, які виводить Аллах із неї. **Всевишній Аллах говорить:**

«Серед Його знамень – те, що ти бачиш землю сухою, а коли Ми посилаємо на неї воду, вона починає рухатись і збільшуватись. Воістину, Той, Хто оживив її,

неодмінно оживить і померлих!
Воістину, Він спроможний на
кожну річ!» (Коран, 41:39)

- Роздуми про створення небес і землі, яке є більш величним, аніж створення людини. **Всевишній Аллах говорить:**

«Невже вони не бачать, що Аллах – Той, Хто створив небеса й не втомився від їхнього створення – спроможний воскресити мертвих? Так, Він спроможний на кожну річ!» (Коран, 46:33)

- Роздуми про сон людини і її пробудження. Це подібно життю після смерті і називається «малою

смертю». Всевишній Аллах говорить:

«Аллах забирає душі, коли вони помирають, а ті, які ще не вмерли, забирає під час сну. Він затримує тих, кому визначено померти, а інших відпускає до певного строку. Воістину, в цьому – знамення для людей, які мислять» (Коран, 39:42)

Передають, що Ібн Аббас (нехай буде задоволений ним Аллах) розповідав, що аль-Ас ібн Ваїль взяв кістку із долини, стер її в порошок і сказав Посланцю Аллаха (мир йому і благословення Аллаха): «Невже Аллах оживить

їх після того, як вони зотліли?»). Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) відповів: «Так, Аллах спочатку умертвить тебе, потім воскресить, а потім кине до Пекла»[\[33\]](#). І тоді були зіслані аяти:

«Невже людина не бачить, що Ми створили її з краплі сімені? Проте вона відкрито сперечається! Вона наводить Нам притчі, а сама забуває про своє створення. **Вона говорить:** «Хто оживить кістки, які зітліли?» Скажи: «Оживить Той, Хто створив їх уперше! А Він знає про кожне творіння! Той, Хто дав вам вогонь із зеленого дерева, від якого ви розпалюєте

вогнище!» Невже Той, Хто створив небеса й землю, не зможе створити подібного до них? Таж ні! Він – Творець, Знаючий! Коли Він воліє чогось, **то тільки говорить: «Будь!»**- і воно є! Преславний Той, у Чийй руці перебуває влада над кожною річчю! До Нього ви повернетесь!» (Коран, 36:77-83)[\[34\]](#)

Справжня сутність порятунку

Якщо ти хочеш дізнатися, яка релігія є правильною на сьогодні і приведе тебе (по Милості Аллаха) до справжнього вічного щастя і віддалить тебе (по Волі Аллаха) від вічного нещастя, маєш знати,

що це – релігія Іслам, яка була зіслана Мухаммаду (мир йому і благословення Аллаха).

Що таке Іслам?

Це релігія була зіслана Мухаммаду (мир йому і благословення Аллаха) й скасувала всі попередні релігії. **Всевишній Аллах говорить:**

«Він – Той, Хто послав Свого Посланця з прямим шляхом і релігією істини, щоб перевершити нею всі інші релігії, хоч би це й було ненавистне для багатобожників» (Коран, 9:33)

Ця релігія буде прийнята Аллахом, а всі інші релігії, після посланницької місії Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха), будуть відкинуті їм.

«А тим, які не увірували в це й належать до різних сект, обіцяно вогонь! Тож не сумнівайся в цьому, адже це – істина від Господа твого. Але більшість людей не вірує» (Коран, 11:17)

Іслам – це підкорення Аллаху, слідування Йому і залишення багатобожжя. Цю релігію сповідують більше мільярда людей. Хіба ти вважаєш, що всі вони помиляються, а ти – правий?

Це релігія, в яку люди входять натовпами, не дивлячись на малу кількість матеріальної і людської підтримки для її поширення. Той, хто увійшов в Іслам, дуже рідко з нього виходить.

Після посланницької місії Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха) немає іншої правильної релігії перед Аллахом, окрім Ісламу.

Всевишній Аллах говорить:

«Хто шукає іншої релігії замість ісламу, від того не буде прийнято, а в наступному житті він буде серед тих, хто втратив усе!»
(Коран, 3:85)

Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Клянуся Тим, в Чий Руці душа Мухаммада, що будь-хто із цієї громади – юдей або християнин, який почує про мене і помре, так і не повіривши в те, з чим я був посланий, обов'язково буде з числа мешканців Вогню!» [\[35\]](#).

Основні стовпи ісламського Шаріату

Іслам прийшов із сукупністю поклонінь, які проявляються в словах, справах і переконаннях. Поклоніння в словах і справах, називаються «стовпами Ісламу». Це – опора, на якій ґрунтується

Іслам і з її допомогою виноситься рішення щодо людини – про те, чи є вона мусульманином. Мається на увазі не просто формальне слідування, а очищення душ і слідування Істині через виконання цих видів поклоніння. Метою Ісламу є те, щоб застосування цих стовпів було засобом для виправлення і зміцнення особистості. **Всевишній Аллах говорить:**

«Воістину, молитва втримує від розпусти й неприйнятного!»
(Коран, 29:45)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Приймай пожертву з майна
їхнього, щоб очистити їх і
піднести цим» (Коран, 9:103)

Також Всевишній Аллах говорить
про піст:

«О ви, які увірували! Встановлено
для вас піст – так само, як був він
встановлений для тих, які жили
раніше за вас. Можливо, будете
ви богобоязливі» (Коран, 2:183)

Також Всевишній Аллах говорить
про паломництво:

«Хаддж – у відомі місяці. І хто
вирішив здійснити хаддж, той
нехай не входить до жінок, нехай
не входить до жінок, нехай не

чинить гріха та нехай не
сперечається під час хадджу»
(Коран, 2:197)

Таким чином, поклоніння в Ісламі
відіграє важливу роль у
закладанні фундаменту високої
моральності та її розвитку; у
збереженні мусульманського
суспільства і взаємозв'язку в
ньому.

Стовпи Ісламу

1. Два свідoctва

Двома свідoctвами є свідoctво,
що «Немає божества, гідного
поклоніння, крім Аллаха» і що
«Мухаммад – раб Аллаха і Його

Посланець». Вони є ключем для входу в Іслам і стовпом, на якому будуються всі інші стовпи.

Значення свідощтва «**Немає божества, гідного поклоніння, крім Аллаха»:**

- Немає ніякого Творця у цього буття, крім Аллаха.

- Немає ніякого Володаря, керуючого цим буттям, крім Аллаха.

- Немає нікого, гідного поклоніння, крім Аллаха.

Значення свідощтва, що «**Мухаммад – раб Аллаха і Його Посланець»:** віропереконавання, що

він – раб Аллаха і Його Посланець. Аллах зіслав йому Одкровення і Свій наказ, наказавши донести його всім людям. Він був останнім із посланців і після нього вже не буде пророків. Під всім цим йдеться про підкорення йому в тому, що він наказав, віру в те, про що він повідомив і віддалення від того, що він заборонив.

2. Молитва

Молитва є зв'язком між рабом і його Господом. Завжди, коли людина занурюється в насолоди мирського життя і чує заклик на молитву, в її серці розгорається

іскра віри. Таким чином людина завжди є пов'язаною зі своїм Творцем. На протязі дня і ночі мусульмани здійснюють п'ять групових молитов в мечеті. Крім тих випадків, коли у мусульманина є поважна причина не бути присутнім на груповій молитві. Таким чином, мусульмани знайомляться один з одним, зміцнюючи між собою узи любові і милості, і дізнаються один про одного. Вони відвідують хворого, допомагають нужденному, підбадьорюють засмученого і дають настанови грішнику. У цьому полягає руйнування всіх суспільних стереотипів. Всі мусульмани є

обраними, плечем до плеча – старий і молодий, багатий і бідний, **знатний і звичайний**: всі однакові у своїй покорі перед Аллахом, всі направляються в одну сторону для молитви в один і той самий час.

3. Обов'язкова милостиня

Обов'язкова милостиня – це певна частина майна, яку віддає багатий мусульманин своїм бідним і нужденним братам, від чистого серця, підкорюючись наказам Аллаха, щоб допомогти їм вирішити їх потребу і захистити їх від принизливих прохань. Милостиня є обов'язковою для

кожного мусульманина, який володіє певною мірою майна.

Доказом цього є слова
Всевишнього Аллаха:

«А їм не було ніякого наказу, окрім поклоніння Аллаху, щирого служіння Йому, молитви та сплати закяту; ось вірна релігія»
(Коран, 98:5)

Той, хто заперечує її обов'язковість, стає невіруючим. Обов'язкова милостиня не є податком, який стягує ісламська держава з його підопічних, як помилково вважають деякі люди, які не знають Іслам. Якби милостиня була податком, то була

б обов'язковою для всіх жителів ісламської держави – мусульман і немусульман. А, як нам відомо, однією з умов обов'язковості милостині є сповідання Ісламу. Таким чином, вона не є обов'язковою для немусульман.

Умовами обов'язкової милостині є:

1. Володіння певною мірою майна, яка досягла рівня, визначеного Ісламом для обов'язковості виплати з неї милостині. Цей міра залишається після витрат на найнеобхідніші потреби: їжу, одяг, питво і житло.

2. Щоб минув рік. З майна, яке пролежало менше року, обов'язкова милостиня не виплачується.

Священний Коран визначив групи людей, які заслуговують отримання обов'язкової милостині. **Всевишній Аллах говорить:**

«Милостиня призначена для нужденних і бідних, тих, хто її збирає та роздає, тих, від чиїх сердець чекають прихильності, [для викупу] рабів, для збанкрутілих боржників і подорожніх. Так встановлено

Аллахом. А Аллах – Всезнаючий, Мудрий!» (Коран, 9:60)

Міра майна, яку необхідно виплатити, становить 2,5% від майна. Іслам, зобов'язавши виплачувати милостиню, мав на меті викоринити бідність в суспільстві, а також вилікувати її небезпечні наслідки, **такі як:** крадіжки, вбивства і замахы на гідність. Також це веде до пожвавлення духу громадської взаємодопомоги між мусульманами, адже милостиня допомагає вирішити проблеми нужденних. Також обов'язкова милостиня очищає душу багатія від скупості, жадібності, любові

до мирського життя і занурення в пристрасті, які змушують його забути своїх бідних і нужденних братів. Також милостиня очищає серця бідних і нужденних від ненависті, заздрості і презирства до багатих, коли вони бачать, як багатії виділяють зі свого майна те, чим Аллах зобов'язав їх, витрачаючи, роблячи добро і піклуючись про них.

4. Пост в місяць Рамадан

Один місяць на рік – Рамадан – мусульмани обов'язково постять, утримуючись від їжі, пиття та інтимних відносин з жінками; з настання світанку і до заходу

сонця. Це не є чимось новим в Ісламі, навпаки, це те, чим Аллах зобов'язав попередні народи.

Всевишній Аллах говорить:

«О ви, які увірували! Встановлено для вас піст – так само, як був він встановлений для тих, які жили раніше за вас. Можливо, будете ви богобоязливі» (Коран, 2:183)

Піст це не тільки утримання від їжі і пиття, а ще й утримання від нематеріальних аспектів, які порушують пост. Слід віддалитися від брехні, пліток, наклепів, обману, хитрості, марнослів'я та інших поганих справ. Знаючи, що

віддалення від поганих справ є обов'язковим для мусульманина навіть не під час Рамадану. А з настанням цього місяця ця заборона набуває ще більш категоричної форми, адже Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Якщо людина не припинить брехати й чинити по брехні й невігластву, то Аллах не потребує того, щоб вона відмовлялася від їжі та пиття»[\[36\]](#).

Піст є боротьбою із душею, її пристрастями і бажаннями. У поста є багато користей, про які сказав Пророк (мир йому і благословення Аллаха):

«Всемогутній і Великий Аллах сказав: «Будь-яку справу син Адама робить для себе ж, окрім поста, адже, воістину, він – заради Мене і Я відплачу за нього».

Так само він (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Піст є щитом, і в той день, коли хтось із вас буде постити, нехай уникає всього непристойного і не підвищує голос, якщо ж хтось стане сварити його чи спробує почати з ним сварку, то нехай скаже такому: «Воістину, я – дотримуюся посту!» Клянуся Тим, в Чийй Долоні душа Мухаммада, запах із рота постуючого приємніше для

Аллаха, аніж пахощі мускусу, а **постуючий відчує дві радості: він зрадіє своєму розговінню, коли стане розговлятися, а коли ж зустрінеться він зі своїм Господом, то буде радіти він своєму посту»**[\[37\]](#).

За допомогою поста мусульманин відчуває потреби своїх бідних братів, у яких немає їжі, щоб насититися; немає одягу, щоб вдягнутися; немає житла, яке б прихистило їх. В результаті чого, мусульманин виконує свої обов'язки щодо них, запитує про їхні справи і допомагає вирішити їх проблеми.

5. Паломництво

Паломництво – це подорож до Забороненого Дому Аллаха задля виконання визначених справ у визначеному місці й часі.

Виконання цього стовпа є обов'язковим хоча б раз у житті для кожного мусульманина, розумного, повнолітнього – чоловіка і жінки – за умови наявності матеріальної та фізичної можливості для цього.

Хто є хворим невиліковною хворобою, через яку не може відправитися в паломництво, і є заможним – доручає тому, хто зробить паломництво за нього.

Виконання паломництва не є

обов'язковим для бідняка, який не володіє статком, здатним покрити свої потреби і потреби своєї сім'ї, **адже Всевишній Аллах говорить:**

«Люди зобов'язані перед Аллахом здійснювати хадж у Дім – хто буде спроможний на це» (Коран, 3:97)

Паломництво вважається найбільшою подією, об'єднуючою мусульман в одному місці, **в один час:** вони звертаються до **Одного Господа**, одягають **один одяг**, виконують **одне поклоніння**, повторюючи **один заклик** **«Ось я перед Тобою, о Аллах, немає у Тебе сотовариша, ось я перед**

Тобою; воістину, хвала Тобі, і милість належить Тобі і панування, немає у Тебе сотовариша!». **Значення цього заклику:** «О Аллах, ми прийшли в це місце, відповідаючи на Твій заклик, сподіваючись досягти Твого вдоволення, підтверджуючи Твою Єдність і те, що лише Ти гідний поклоніння, а ніхто інший».

Немає різниці між багатим і бідним, знатним і звичайним, білим і чорним, арабом і неараби – усі рівні перед Аллахом і відрізняються між собою лише за ступенем богобоязливості. Це є підтвердженням братерства між

мусульманами і єднанням їх почуттів і сподівань.

Стовпи віри

1. Віра в Аллаха

Віра в Аллаха складається із віри в Його існування, і що немає нікого рівного Йому, немає подібного Йому, і що Він є Творцем цього буття, і що лише Він Один є Управителем в ньому. Немає нічого, крім того, що Він побажав, а те, чого не було, Він не побажав. **Всевишній Аллах говорить:**

«Воістину, ваш Господь – Аллах, Який створив небеса й землю за

шість днів, а потім піднісся над тронном. Він покриває ніччю день, який швидко наздоганяє її. Сонце, місяць і зорі покiрні Йому. Хiба не Йому належить творити й наказувати? Благословенний Аллах, Господь свiтiв!» (Коран, 7:54)

Немає нікого рiвного в Його пануваннi. **Всевишній Аллах** говорить:

«Скажи: «Воiстину, моя молитва й виконання обрядiв, моє життя й смерть – це все належить Аллаху, Господу свiтiв! Немає рiвного Йому. Саме це наказано менi, i я –

перший із відданих Йому!»
(Коран, 6:162-163)

Немає нікого рівного в Його божественності. **Всевишній Аллах говорить:**

«Ми не відсилали раніше за тебе жодного посланця, **не відкривши йому:** "Немає бога, крім Мене! Тож поклоняйтеся Мені!» (Коран, 21:25)

Немає нікого рівного в Його іменах і божественних атрибутах. **Всевишній Аллах говорить:**

«Аллаху належать прекрасні імена. Тож кличте Його ними й залиште тих, які спотворюють

імена Його. Їх винагородять за те, що вони робили» (Коран, 7:180)

Лише Він заслуговує поклоніння, і ніхто інший. Слід лише на Нього сподіватися, лише до Нього звертатися із проханням, лише Його просити про відведення зла і здійснення бажаного. Лише Йому належать всі види поклоніння, без винятку, тому лише тільки Він заслуговує поклоніння, і ніхто інший.

Йому належать прекрасні імена і піднесені властивості: не ставлячи питання «Як?», не анулюючи їх смисл і не уподіблюючи їх чомусь. Пречистий Він від будь-

яких вад і недоліків. **Всевишній Аллах говорить:**

«Немає нічого, схожого на Нього!
А Він – Всечуючий, Всевидячий»
(Коран, 42:11)

2. Віра в ангелів

Це віра в те, що в Аллаха є безліч ангелів, кількість яких не знає ніхто, окрім Аллаха. Він створив їх для того, щоб вони Йому поклонялися. **Всевишній Аллах говорить:**

«І хто не вірує в Аллаха, Його ангелів, Його писання, Його посланців та в Останній День, той

заблукав у глибокій омані»
(Коран, 4:136)

Також Він створив ангелів для виконання справ, які Він їм доручив. **Всевишній Аллах говорить:**

«О ви, які увірували! Бережіть себе і сім'ї свої від пекла, паливом в якого є люди й камені, над якими ангели – суворі та сильні, які не ухиляються від того, що Аллах наказав їм» (Коран, 66:6)

Ангели не є рівними Аллаху і не є Його дітьми. **Всевишній Аллах говорить:**

«Вони говорять: «Милостивий узяв Собі дитину!» Преславний Він! Але ж вони тільки шановані раби. Не випереджають Його словом й діють згідно з Його наказом» (Коран, 21:26-27)

Серед ангелів є ті, про яких нам повідомив Аллах по їх іменам або ж по їх справам. А також серед них є ті, про яких нам не повідомив Аллах, але віра в усіх них є обов'язковою.

3. Віра в писання

Віра в те, що Аллах зіслав небесні книги Своїм посланцям, щоб вони донесли їх людям. Деякими з цих книг були:

- Сувої Ібрагіма. Коран пояснив деякі релігійні принципи, які були згадані в цих сувоях. **Всевишній Аллах говорить:**

«Невже він знає потаємне так, що бачить його? Чи ж йому не розповіли про те, що у сувоях Муси та Ібрагіма, який виконав обіцяне? Жодна душа не понесе тягар іншої душі. Воістину, людина отримає лише те, до чого прагне. І побачать прагнення її, а потім вона сповна отримає винагороду! У Господа твого – кінцева межа» (Коран, **53:36-42**)

- Тора. Це священна книга, яка була зіслана Мусі (мир йому).
Всевишній Аллах говорить:

«Воістину, зіслали Ми Таурат, в якому – прямий шлях і світло. Судять за ним юдеїв пророки, які навернулися до Аллаха, і рабини, і книжники, як це було наказано їм – оберігати Писання Аллаха і бути свідками йому. І не бійтеся людей, а бійтеся Мене! І не продавайте знамень Моїх за безцінь! А ті, які не судять за тим, що зіслав Аллах, вони – невіруючі!» (Коран, 5:44)

- Псалтир. Книга, зіслана Давуду (мир йому). **Всевишній Аллах говорить:**

«І Ми дарували Давуду Забур»
(Коран, 4:163)

- Євангеліє. Священна книга, зіслана Ісі (мир йому). **Всевишній Аллах говорить:**

«Слідами їхніми відправили Ми Ісу, сина Мар'ям, із підтвердження істинності того, що було до нього в Таураті, й дарували Ми йому Інджіль, у якому прямий шлях і світло та підтвердження істинності того, що було до нього в Таураті, і як

прямий шлях та пересторогу для богобоязливих» (Коран, 5:46)

Мусульманин має вірити в усі небесні писання і в те, що вони – від Аллаха, але вони не актуальні сьогодні. І навіть якщо припустити, що будуть знайдені правильні чи неспотворені писання, то мусульманин має вірити, що вони – від Аллаха, але не потрібно поступати відповідно до них або слідувати їм, адже вони були зіслані для певного часу і для певного народу. Наприклад, Іса (мир йому), сказав: «Я був посланий лише до заблукавших овець народу Ізраїлевого»[38].

Священний Коран роз'яснив дещо, що було згадано в Євангелії. І серед цього – радісна звістка про появу Мухаммада (мир йому і благословення Аллаха). **Всевишній Аллах говорить:**

«Даруй нам найкраще в цьому житті й у житті наступному. Ми повертаємося до Тебе!» Він відповів: «Я вражаю Своєю карою, кого побажаю, але милість Моя охоплює кожну річ! Я дарую її тим, які богобоязливі, які дають закят і які вірують у Наші знамення, які підуть за посланцем, неписьменним пророком, запис про якого вони

знайдуть у Таураті та Інджілі. Він накаже їм найкраще й відверне від неприйняттого, він дозволить їм добре й заборонить лихе, він скине з них тягар і пута, які висять на них. Саме ті, які увірують у нього, шануватимуть його, допомагатимуть йому й підуть за світлом, яке буде зіслано йому, – вони матимуть успіх!»
(Коран, 7:156-157)

- Священний Коран.

Обов'язковою є віра в те, що він є Мовою Аллаха, яка була зіслана через Джібріля (мир йому)

Пророку Мухаммаду (мир йому і благословення Аллаха), і що він є останньою із небесних книг, за

допомогою якої Аллах стер всі попередні релігії. Всі люди повинні обов'язково увірувати в нього і в того, кому він був зісланий, а також в ту релігію, з якою він прийшов.

4. Віра в посланців

Це віра в те, що Аллах обрав із Своїх створінь посланців, зіслав їм небесні писання і закони, щоб вони довели їх людям, щоб після пришествя посланців у людей не було щодного виправдання перед Аллахом. Також Він обрав із Своїх створінь пророків, яких відправив для затвердження законів тих посланців, які були до

цього пророка, щоб він закликав до них. Посланців і пророків – безліч, їх кількості не знає ніхто, крім Аллаха. **Всевишній Аллах говорить:**

«І раніше за тебе Ми відсилали чоловіків, яким давали одкровення» (Коран, 21:7)

Також Всевишній Аллах говорить, розповідаючи про Ісу (мир йому):

«Месія, син Мар'ям – лише посланець. Істинно, приходили посланці й до нього. Мати його – праведниця, але й вони споживали їжу! Поглянь, як роз'яснюємо Ми [невіруючим]

знамення Наші! І ще раз поглянь — у якій же омані вони!» (Коран, 5:75)

Віра у всіх них є обов'язковою. Той, хто увірував у деяких з них, але не увірував у інших, вийшов із релігії. Доказом цього є слова Всевишнього Аллаха:

«Воістину, ті, які не вірують в Аллаха та Його посланців, намагаються провести межу між Аллахом та його посланцями і говорять: «Ми віримо в одних, та не віримо в інших», прагнучи обрати середній шлях. Вони — справжні невіруючі. А для них

Ми приготували принизливу кару!» (Коран, 4:150-151)

Віра в посланців передбачає собою віру в те, що першим із них був Нух (мир йому), а завершальним – Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха).

5. Віра в Останній День

Переконання, що це ближнє мирське життя закінчиться в один із днів. **Всевишній Аллах** говорить:

«Все, що на землі – гине» (Коран, 55:26)

Також це віра в життя в могилі: віруючі будуть насолоджуватися там, а невіруючі будуть мучатись.

Також це віра у воскресіння. Аллах воскресить всі створіння, щоб розрахувати їх за їх діяння: віддячити добром тим, хто це заслужив – за їх віру і слідування посланцям; і покарати ослушників, віддячивши їм за те, що вони коїли зло, невір`я і непослух своїм посланцям. **Всевишній Аллах говорить:**

«Невіруючі думають, що вони ніколи не воскреснуть. Скажи: «Ні! Клянуся Господом моїм, ви воскреснете, а потім, воістину,

сповістять вам про вчинки ваші!
Це для Аллаха легко!» (Коран,
64:7)

Також це віра в збір. **Всевишній
Аллах говорить:**

«Воістину, День Розрізнення вже
призначений» (Коран, 78:17)

Також це віра в те, що їм
покажуть їхні справи. **Всевишній
Аллах говорить:**

«Вони стануть лавами перед
Господом твоїм: «Справді, ви
прийшли до Нас такими, якими
Ми створили вас уперше. Але ж
ви й не думали, що обіцянку буде
виконано!» (Коран, 18:48)

Також це віра в те, що вони будуть запитані. **Всевишній Аллах говорить:**

«А коли вони прийдуть туди, то їхній слух, погляди й шкіра будуть свідчити проти них про те, що робили вони! Вони скажуть своїй шкірі: «Чому ти свідчиш проти нас?» А вона скаже: «Нам дарував мову Аллаха, Який дарує мову кожній речі». Він створив вас уперше, й до Нього ви повернетесь! Ви не закривалися від свідчень вашого слуху, ваших поглядів і вашої шкіри. Але ви думали, що Аллах не знає про більшість ваших вчинків» (Коран, 41:20-22)

Також це віра в розрахунок.
Всевишній Аллах говорить:

«І той, кому дана буде книга його в праву руку, отримає розрахунок легкий. Повернеться він до родини своєї, радіючи» (Коран, 84:7-9)

Також це віра в міст і в нагороду Раєм або покарання Пеклом в вічному житті. Всевишній Аллах говорить:

«Воістину, ті, які увірували й творили добрі справи, вони – найкращі з творінь. Нагорода їм у їхнього Господа – сади вічності, в яких течуть ріки. Вони будуть там вічно. Аллах буде вдоволений

ними, а вони будуть вдоволені Ним. Це – для тих, які бояться свого Господа» (Коран, 98:7-8)

6. Віра в долю і передвизначення

Це рішуча віра в те, що Аллах завжди, із самого спочатку знав про все ще до існування цього, також знав те, що станеться, а потім створив це, відповідно до Свого Знання і передвизначення. **Всевишній Аллах говорить:**

«Він – Той, Кому належить влада на небесах і на землі. Він не брав Собі дитини й не було Йому рівного у владі! Він створив

кожну річ і розмірив її мірою!»
(Коран, 25:2)

Все, що було, є і буде в цьому бутті було відомо Аллаху ще до початку його створення, а потім його створив Аллах у відповідності зі Своїм Бажанням і Передвизначенням. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «У кожної речі є своя справжня сутність. І не досягне раб Аллаха істинної віри, доки не буде знати, що все, що його спіткало, не могло його оминати, а те, що оминуло, не могло спіткати» [\[39\]](#).

Це не суперечить вчиненню залежних від людини причин і вчинків. **Наприклад:** хто хоче продовжити свій рід, має здійснювати причини, за допомогою яких здійсниться його прагнення. І це ні що інше, як одруження. Але ця причина може привести його до бажаного результату – до нащадків, а може і не привести. Все це – за Бажанням Аллаха. Адже причини не є першопричинами самі по собі, але ними є Бажання Всемогутнього Аллаха. І ці причини, які ми робимо, також є частиною передвизначення Аллаха. Саме тому Посланець Аллаха (мир йому і благословення

Аллаха) сказав, пояснюючи своїм сподвижникам, коли вони його запитали: «О Посланець Аллаха, чи змінюють передвизначення Аллаха Всевишнього шаріатські заклинання і ліки, якими ми лікувалися раніше?» Він (мир йому і благословення Аллаха) відповів: «Вони є частиною передвизначення Аллаха» [\[40\]](#).

Голод, спрага і холод також є частиною передвизначення, але люди прагнуть втамувати голод їжею, спрагу – питвом, а холод – теплим одягом. Таким чином вони захищаються від того, що їм передвизначено тим, що їм передвизначено – захищаються

передвизначенням від
передвизначення.

Віра в долю й передвизначення
після виконання причин. Користь
цього

- Від вдоволення тим, що сталося
й передвизначено походить
спокій душі. Якщо щось сталося
або не змогло відбутися, не
залишається жодних можливостей
для заклопотаності або смутку. І
ні для кого не секрет, що
занепокоєння і невдоволення душі
веде до багатьох захворювань. А
віра в долю і передвизначення, як
про це повідомив нам Всевишній
Аллах, усуває ці негативні

наслідки. **Всевишній Аллах**
говорить:

«Не станеться ніякого лиха ні на землі, ні у вас самих, якщо його не було в Писанні ще до того, як Ми створимо це. Воістину, легко це для Аллаха. Щоб не сумували ви за тим, що втратили, і не раділи з того, що Ми дали. Аллах не любить зверхніх та хвальковитих» (Коран, 57:22-23)

- Заклик до пізнання і відкриттів того, що заклав Аллах у цей всесвіт. Адже для тих труднощів, які передвизначені людині (наприклад, хвороби), також передвизначені і їх вирішення (як

зцілення), які скасовують, з Волі Аллаха, перше передвизначення. Цього можна досягти шляхом дослідження властивостей ліків, закладених у них Аллахом.

- Полегшення труднощів, які відбувається з людиною, і відсутність жалю про те, що було втрачено. Якщо людина в своїй торгівлі зазнала збитку, то це – нещастя. А якщо за цим слідуватиме ще й печаль і розлад, то це стане другим нещастям для неї. Той, хто увірував в долю і передвизначення, буде задоволений першим збитком, бо знає, **що він був передвизначений для нього**: що сталося, те сталося.

Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Прагни до того, що принесе тобі користь, проси допомоги у Аллаха і не опускай руки, а якщо спіткає тебе небудь, **не говори:** «Якби зробив я те-то і те-то, вийшло б так-то і так-то» - **але говори:** «Це було зумовлено Аллахом, і Він зробив, що побажав», бо ці «якщо» відкривають шайтану шлях до справ його» [\[41\]](#).

- Зв'язок серця з Аллахом і не боятися зла людей.

Повідомляється, що Абдуллах ібн Аббас (нехай буде задоволений ним Аллах) сказав: «Одного разу

коли я сидів верхи позаду
Пророка (мир йому і
благословення Аллаха) він сказав:
«О хлопчик, я навчу тебе
декільком словами: бережи
(пам'ять про) Аллаха, і Він буде
зберігати тебе, зберігай (пам'ять
про) Аллаха і ти знайдеш Його
перед собою. Якщо (захочеш)
попрохати (про щось) – прохай
Аллаха, якщо (захочеш)
звернутися за допомогою –
звертайся за нею до Аллаха, і
знай, що якщо (всі інші) зберуться
разом, щоб зробити для тебе щось
корисне, вони принесуть тобі
користь лише в тому, що було
передвизначено тобі Аллахом. І
якщо зберуться вони разом, щоб

завдати тобі шкоди, вони зашкодять тобі лише в тому, що було передвизначено тобі Аллахом, адже пір'я вже піднято, а сторінки висохли»[\[42\]](#).

Віра в передвизначення не є, як думають деякі, причиною для уповання на людей, залишення справ та бездіяльності. Бо Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Клянуся Тим, в Чийй Руці душа моя, для кожного з вас взяти мотузку, нарубати дров і принести їх на спині, щоб продати, краще, аніж звертатися з проханнями до когось з людей,

які можуть дати йому щось, а можуть і відмовити»[\[43\]](#).

Також від Анаса (нехай буде задоволений ним Аллах) передається, що одного разу одна людина прийшла до пророка (мир йому і благословення Аллаха) і сказала: «О Посланцю Аллаха, мені прив'язати верблюда і покладати надії на Аллаха, або ж відв'язати його і покладати надії?». Пророк (мир йому і благословення Аллаха) відповів: «Прив'яжи, і завжди покладай надії!»[\[44\]](#).

Вони сказали про Іслам

Бернард Шоу сказав у своїй книзі «Іслам через сто років»: «Весь світ цілком прийме Іслам, а якщо він не прийме його відкрито під ім'ям Ісламу, то він прийме його під псевдонімом і прийде день, коли Захід прийме релігію Іслам, адже пройшли сторіччя, а Захід читав книги, наповнені нісенітницями про Іслам. Я ж написав книгу про Мухаммада (мир йому), але вона була конфіскована, тому що вийшла за межі англійських традицій». Також він сказав: «Іслам – це релігія, в якій ми знаходимо шляхетні сторони всіх релігій, але в інших релігіях ми не знаходимо шляхетних сторін Ісламу» [\[45\]](#).

Хто він, посланець Ісламу?

Він – Мухаммад, син Абдуллаха, останній із посланців і їх печатка.

Всевишній Аллах говорить:

«Мухаммад – не батько когось із ваших чоловіків, а Посланець Аллаха й Печатка пророків»
(Коран, 33:40)

Аллах відправив його до всіх людей, а не тільки до арабів.

Всевишній Аллах говорить:

«Ми відіслали тебе до всіх людей як доброго вісника й застерігача, але ж більшість людей не знає»
(Коран, 34:28)

«Ми відіслали тебе тільки як милість для світів» (Коран, 21:107)

Все його життя (мир йому і благословення Аллаха) було сповнене правдивості і вірності. Від нього ніколи не бачили віроломства, брехні, зради або обману. Він був відомий серед свого народу як «правдивий». Вони залишали йому на зберігання свої цінні речі, коли їхали у подорож. Також він був відомий серед них як «правдивий», через ту чесність, яку він виявляв в словах і розмові. Коли вперше йому було зіслано одкровення, він повідомив про це

своїй дружині Хадіджі (хай буде задоволений нею Аллах). Він сказав їй: «Я злякався за себе!» Хадіджа сказала: «Ні, ні! Клянуся Аллахом, Аллах ніколи не покриє тебе ганьбою, адже ти підтримуєш зв'язки із родичами, допомагаєш нести тягар слабкому і наділяєш неможливого, надаєш людям гостинність і допомагаєш їм переносити негаразди долі!»[46].

Він володів найдосконалішим вдачею і самим красивим зовнішнім виглядом. **Всевишній Аллах говорить:**

«І, воістину, ти – доброго звичаю»
(Коран, 68:4)

Вони сказали про Мухаммада
(мир йому і благословення
Аллаха)

Німецький поет Гете сказав: «Я шукав в історії найвищий приклад для наслідування людиною і знайшов його в арабському пророці Мухаммаді (мир йому і благословення Аллаха)» [\[47\]](#).

Вільям Дюрант в одинадцятому томі своєї книги «Історія цивілізацій» сказав: «Якщо ми хочемо винести рішення про великих людей, ґрунтуючись на вплив, який вони здійснили на

людство, то скажемо, що посланець мусульман був найбільшим із усіх великих в історії. Але його намагався стримати сліпий норів прихильності і вигадок. Він затвердив над іудаїзмом, християнством і старою релігією своєї землі легку, ясну і сильну релігію, яка залишилася і до наших днів сильною і володіючою великою думкою»[\[48\]](#).

Що таке Коран?

Мова Аллаха, з якою був зісланий Джібріль (мир йому) до Мухаммада (мир йому і

благословення Аллаха). Коран відрізнявся від небесних писань, які були до нього. **Відмінності** полягають у наступному:

§ Коран є завершальним небесним писанням. Саме тому Всевишній Аллах зобов'язався зберегти його, щоб він залишився для всього людства до того дня, коли Аллах успадкує Землю і тих, хто на ній. **Коран не буде змінений:** ані додаванням, ані видаленням. З моменту його зіслання Мухаммаду (мир йому і благословення Аллаха) і аж до нашого часу. **Всевишній Аллах говорить:**

§ «Воістину, Ми зіслали нагадування і, воістину, Ми бережемо його» (Коран, 15:9)

§ Читання Корану є поклонінням. Це – головна причина збереження від додавання, видалення або зміни. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Той, хто прочитає одну букву із Книги Аллаха, отримає за це одну добру справу, і добра справа буде дорівнює десяти. І я не кажу, що «аліф-лям-мім» – це одна буква, але «аліф» – це буква, «лям» – це буква і «мім» – це буква»[\[49\]](#).

Також заучування Корану в серці є поклонінням. Пророк (мир йому

і благословення Аллаха) сказав:
«Той, в чиїх грудях немає нічого
із Корану, схожий на зруйнований
будинок».

Також турбота про Коран є
поклонінням. Пророк (мир йому і
благословення Аллаха) сказав:
«Кращий із вас той, хто вивчає
Коран і навчає йому інших» [\[50\]](#).

§ Коран вміщує в себе всі закони,
на яких ґрунтується розвинене
суспільство. У результаті його
втілення в життя щастя
гарантується всім. **Всевишній
Аллах говорить:**

«Ми зіслали тобі Писання як
пояснення кожної речі, прямий

шлях, милість і радісну звістку для покірних» (Коран, 16:89)

§ Коран вважається історичним підтвердженням, яке пояснює послідовність зіслання релігії пророкам і посланцям, і того, що відбувалося з ними в їх народах: починаючи від Адама (мир йому) і закінчуючи Мухаммадом (мир йому і благословення Аллаха).

§ Аллах Всевишній зіслав Коран для того, щоб всі люди мали змогу досягти щастя. Всевишній Аллах говорить:

«Аліф. Лам. Ра. Це Писання заслано тобі для того, зоб ти вивів людей із темряви до світла, з

дозволу Господа їхнього, до шляху Великого, Хвалимого» (Коран, 14:1)

Вони сказали про Коран

Вільям Дюрант в своїй книзі «Історія цивілізацій» сказав: «Протягом чотирнадцяти сторіч Коран був збережений в пам'яті мусульман. Він розбурхував їх свідомість, формував їх моральність, точив вроджені здібності сотень мільйонів людей. Коран сіє в душах найпростіше віропереконавання, найменш неясне і далеке від обмежень церемоніальності і офіціозу, найбільш чисте від

ідолопоклонства і жрецтва. Найбільшою його заслугою є підвищення етичного і культурного рівня мусульман. Він затвердив в них правила суспільної системи і соціальної єдності. Він спонукав їх слідувати певним медичним правилам і очистив їх розум від забобонів і помилок, від несправедливості і жорсткості. Також він поліпшив стан рабів і посіяв гідність і велич в серцях принижених; він вніс в середовище мусульман справедливість і віддалення від пристрастей. Нічого подібного не було на землі де жила біла людина»[\[51\]](#).

Ставлення Ісламу до знань

Ісламська релігія спонукає до знання і заохочує до його пошуку, осуджуючи невігластво і застерігаючи від нього.

Всевишній Аллах говорить:

«Скажи: «Невже рівні ті, які знають, і ті, які не знають?»»

Воістину, замисляться лише обдаровані розумом» (Коран, 39:9)

Також Всевишній Аллах говорить:

«Аллах дарує перевагу тим серед вас, які увірували й тим, кому дано знання» (Коран, 58:11)

А також спонукає до збільшення знання. **Всевишній Аллах говорить:**

«Скажи: «Господи, додай мені знання!» (Коран, 20:114)

Іслам високо цінує вченого та його права. Посланець Аллаха (мир йому і благословення Аллаха) роз'яснив високий ступінь вченого, **сказавши:** «Не є з нас той, хто не поважає старших серед нас, не жаліє молодших серед нас і не знає права вченого серед нас»[\[52\]](#).

Іслам вважає прагнення до знань, його вивчення та викладання, однією з причин, які ведуть до

Раю. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Хто встає на шлях набуття знань, того Аллах виводить на один із шляхів, що ведуть до Раю. Воістину, ангели складають свої крила над тим, хто шукає знання, висловлюючи своє вдоволення тим, що він робить. І, воістину, прощення за вченого просять всі ті, хто на небесах, і ті, хто на землі, і навіть кит в морській безодні. І, воістину, вчений перевершує того, хто поклоняється без знань, подібно до того, як повний місяць перевершує всі інші світила. І, воістину, вчені – це спадкоємці пророків, адже пророки не

залишають у спадок ані динара, ані дирхема, а залишають у спадок знання, і той, хто придбає їх, придбає щедрий наділ» [\[53\]](#).

Ставлення Ісламу до майна

Майно в Ісламі належить Аллаху і є тим, що віддано на тимчасове користування рабу Аллаха під велику відповідальність.

Купувати і витрачати майно необхідно шляхами, дозволеними Шаріатом. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Не зрушаться стопи раба Аллаха з місця в Судний День, доки його не спитають про його життя, як він його провів; про його знання,

куди він їх вжив; про його майно – звідки він його придбав і на що витратив; про його тіло – для чого він його використав» [54].

Іслам спонукає мусульманина шукати і купувати майно, щоб потім витратити його на себе і на тих, за кого він відповідає; використовувати його в питаннях мирського життя і щоб це стало причиною виконання ним добрих справ, витрачаючи майно на різні види добра. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Сильний віруючий краще перед Аллахом і більш любимий Йому, аніж слабкий віруючий, хоча в кожному з них є добро. Прагни до

того, що принесе тобі користь, проси допомоги в Аллаха і не опускай руки, а якщо спіткає тебе щось, **то не кажи**: «Якби я зробив так-то й так-то, вийшло би так-то й так-то!» – але кажи: «Це було передвизначено Аллахом і Він зробив, що побажав», адже ці «якби» відкривають шайтану шлях до справ його»[\[55\]](#).

Також існують інші права, окрім виплати обов'язкової милостині, які мусульманину необхідно віддавати. Це, в результаті, повернеться до нього ж самого користю як у мирському, так і у вічному житті. **Всевишній Аллах говорить:**

«Користуючись тим, що дарував тобі Аллах, шукай наступного життя, але не забувай про свою частку в земному житті» (Коран, 28:77)

Пророк Мухаммад (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Найкращий скарб – це благочестивий скарб разом із благочестивою людиною» [\[56\]](#).

Іслам заборонив марнотрацтво.
Всевишній Аллах говорить:

«Віддавай належне родичу, подорожньому й не витрачай марно! Воістину, марнотратники – брати шайтанів. А шайтан був

невдячний перед Господом своїм!» (Коран, 17:26-27)

Завершення

У цій невеликій книзі я спробував в короткій формі і без згадки деталей, побоюючись втомити шановного читача, надати ключі для того, хто хоче дізнатися про Іслам. Особливо для того, хто не сповідує його і будує свої висновки про нього на помилкових уявленнях, які були нав'язані йому ворогами Ісламу. Необхідно боротися і застерігати людей від такого нав'язування. Адже люди не знають, що щастя і порятунок полягає у прийнятті

Ісламу і в справах, відповідно до того, з чим прийшов Іслам і заклику до нього. Я кажу таким людям: «Думайте своєю головою. І не дозволяйте іншим визначати ваше подальше життя».

Всевишній Аллах говорить:

«Якщо ти коритимешся більшості тих, хто на землі, то вони зіб`ють тебе зі шляху Аллаха» (Коран, 6:116)

Ті, за ким ви прямуєте сьогодні, перші ж зречуться вас завтра, в Судний День. Всевишній Аллах говорить:

«Коли ті, за ким йшли, зречуться тих, хто за ними йшов, і хто

побачить кару, то розірвуться між ними зв'язки» (Коран, 2:166)

Нехай у вас буде незалежність мислення, сила волі приймати зважені рішення і спроба відрізнити істину від брехні, за допомогою розуму, яким вас наділив Аллах. Прошу вас віддалитися від почуттів, фанатизму і сліпої прихильності.
Всевишній Аллах говорить:

«Коли говорять їм: «Прийдіть до того, що зіслав Аллах і до посланця», вони говорять:

«Достатньо для нас того, з чим знайшли ми батьків наших» А якщо батьки їхні не розуміли

нічого й не йшли прямим шляхом?» (Коран, 5:104)

Питання залишається відкритим і доступним для того, хто хоче дізнатися його. Але нехай це буде через джерела, гідні довіри, які дають правильне уявлення про Іслам. Адже не кожен, хто претендує на Іслам, є мусульманином. І не кожна книга, яка відноситься до ісламської, дає правильне уявлення про Іслам. Навпаки, тобі слід черпати Іслам із достовірних джерел та загальноновизнаних книг. Пророк (мир йому і благословення Аллаха) сказав: «Юдеї розділилися на сімдесят одну

течію, чи сімдесят дві течії, так само християни. І розділиться моя громада на сімдесят три течії, і всі вони – у Вогні, окрім однієї». Ми запитали: «Хто це, о Посланець Аллаха?» Він відповів: «Той, хто дотримується того, чого дотримуюся я і мої сподвижники» [\[57\]](#).

Хто бажає дізнатися про цю громаду, нехай зв'яжеться з одним із ісламських центрів, адреси яких зазначені наприкінці цієї книги.

Аллах – Всезнаючий і
Наймудрушій із суддів.

Мир і благословення Аллаха
нашому пророку Мухаммаду,

ЙОГО СІМ'І ТА ВСІМ ЙОГО
СПОДВИЖНИКАМ.

[1] Муслім, 2577.

[2] Ахмад, 19998.

[3] Муслім, 8.

[4] Ібн Хіббан, 972.

[5] Муслім, 132.

[6] Ахмад, 2097.

[7] Муслім, 134.

[8] Аль-Бухарі, 3102.

[9] Аль-Бухарі, 6226.

[10] Муслім, 2996.

[11] Ахмад, 23536.

[12] Аль-Бухарі, 3148.

[13] Ібн Хіббан, 6160.

[14] Аль-Бухарі, 4890.

[15] Аль-Мустадрак аля ас-Сахіхейн, 4009.

[16] «Мадарідж ас-Салікін»,
1/232.

[17] «Іх`я Улюм ад-Дін», 3/349.

[18] Аль-Бухарі; Муслім.

[19] «Аз-Заріа іля Макарім аш-Шаріа», 75.

[20] Викладач кафедри анатомії і ембріології в Оттавському Університеті (Канада). З книги доктора Абдуль-Му'ті ад-Даляті «Я знайшов Мухаммада й не втратив Ісуса».

[21] Аль-Мустадрак аля ас-Сахіхейн, 7847.

[22] Муслім, 2858.

[23] Муслім, 2664.

[24] Аль-Бухарі; Муслім.

[25] Ібн Хіббан, 7437.

[26] Муслім, 2835.

[27] Ібн Хіббан, 7424.

[28] Муслім, 2837.

[29] Аль-Бухарі, 6202.

[30] Аль-Бухарі, 6194.

[31] Аль-Бухарі, 4453.

[32] Аль-Бухарі, 6200.

[33] Аль-Мустадрак аля ас-Сахіхейн, 3606.

[34] «Шарх аль-Ақида ат-Тахавія», стр. 460-461.

[35] Муслім, 153.

[36] Аль-Бухарі, 1804.

[37] Аль-Бухарі, 1805.

[38] Євангеліє від Матфія, 24:15.

[39] Ахмад, 27530.

[40] Аль-Мустадрак аля ас-Сахіхейн, 87.

[41] Муслім, 2664.

[42] Ат-Тірмізі, 2516.

[43] Аль-Бухарі, 1401.

[44] Ібн Хіббан, 731.

[45] Із книги доктора Абдуль-Му`ти ад-Даляті «Я знайшов Мухаммада і не втратив Ісуса».

[46] Аль-Бухарі, 3.

[47] «Мухаммад у справедливій світовій літературі», стр. 20, д-р Мухаммад Усман Усман.

[48] Із книги доктора Абдуль-Му`ти ад-Даляті «Я знайшов Мухаммада і не втратив Ісуса».

[49] Ат-Тірмізі, 2910.

[50] Аль-Бухарі, 4739.

[51] Вільям Дюрант, «Історія цивілізацій». Наведено із книги «Вони сказали про Іслам», д-р. Імад уд-Дін Халіль, стр. 64.

[52] Ахмад, 22807.

[53] Ібн Хіббан, 88.

[54] Ат-Тірмізі, 2417.

[55] Муслім, 2664.

[56] Ібн Хіббан, 3120.

[\[57\]](#) Абу Давуд; ат-Тірмізі.